

Armoedebeleidsplan Evaluatie 2022

17 mei 2023 – Evaluatie Armoedebeleidsplan 2022

Rudy Coddens

Schepen van Sociaal beleid en Armoedebestrijding,
Gezondheid en Zorg, Seniorenbeleid en Financiën
Stad Gent

gent:

Colofon

Stad & OCMW Gent

Departement Welzijn en Samenleving

Publicatiedatum

17 mei 2023

Contact

Rudy Coddens, Schepen voor Sociaal beleid en Armoedebestrijding, Gezondheid en Zorg,
Seniorenbeleid en Financiën
Schepen.Coddens@stad.gent

Postadres

Stad Gent – Kabinet Schepen Coddens
Stadhuis, Botermarkt 1, 9000 Gent

Bezoekadres

Botermarkt 1, 9000 Gent

Inhoud

Inleiding	5
1. Recht op sociale zekerheid en bijstand	6
1.1. Verzekeren dat mensen kunnen voorzien in hun basisbehoeften en hun belangrijkste rechten uitputten	6
1.2. Garanderen van hulpverlening op maat voor Gentenaars in armoede	10
1.3. Elk kwetsbaar gezin aan boord	13
1.4. Jongeren in armoede krijgen extra ondersteuning	15
1.5. De gezondheidskloof wordt verkleind door te werken aan een toegankelijke fysieke en geestelijke gezondheidszorg	17
2. Recht op menswaardig wonen	22
2.1. Het aanbod aan betaalbare huurwoningen voor Gentenaars met een laag inkomen vergroot	22
2.2. De woonkwaliteit en energiezuinigheid van de woningen van Gentenaars met een laag inkomen verhoogt	24
2.3. De woonzekerheid van kwetsbare huurders stijgt	25
2.4. Dakloze Gentenaars maximaal ondersteunen naar re-integratie	26
3. Recht op arbeid	29
3.1. Kwetsbare Gentenaars worden begeleid naar de hoogst haalbare trap naar werk	29
3.2. We realiseren banengroei en kwaliteitsvolle loopbanen in de sociale economie	32
Acties	32
4. Recht op onderwijs	33
4.1. Versterken van kwalitatieve en toegankelijke kinderopvang voor kwetsbare gezinnen	33
4.2. Extra onderwijskansen voor kinderen in armoede om de armoedecirkel te doorbreken	35
5. Recht op maatschappelijke en culturele ontplooiing	40

5.1. We bouwen samen met Gentenaars in armoede aan toegankelijke vormen van inspraak en co-creatie	40
5.2. Extra kansen op vrije tijd voor alle Gentenaars in armoede	41
5.3. Vervoersarmoede aanpakken	43
6. Armoede is geen eigen keuze. Gent solidair tegen onderbescherming.	46

Inleiding

De acute gevolgen van COVID-19 deemsterden in 2022 stilaan weg. Lockdowns bleven uit, de quarantaineregels versoepelden, groepsactiviteiten konden weer doorgaan. Voor sommigen had COVID-19 nog wel een wrange nasmaak: de tijdelijke steunmaatregelen vielen weg waardoor het besteedbaar budget terug daalde, soms leidde een besmetting tot blijvende gezondheidsproblemen of voelde men zich vereenzaamd na een lange inactiviteit.

En dan, voorjaar 2022, barstte de oorlog in Oekraïne los wat een grote instroom van Oekraïense vluchtelingen op gang bracht. Ook de energieprijzen schoten als een raket omhoog. Dat zorgde voor torenhoge facturen die een enorme druk legden op het budget van mensen in armoede, ook voor mensen die tot voorheen het hoofd nog net boven water konden houden. Dit alles kwam bovenop de enorme huurprijzen die extra wogen op het krappe budget van mensen in armoede.

Op vele vlakken zoals wonen, activering, onderwijs en sociale zekerheid zijn we afhankelijk van hogere beleidsniveaus om structureel armoede te bestrijden.

Als stad, OCMW en middenveld staan we echter het dichtst bij de kwetsbare Gentenaars en zijn we beter dan wie ook goed geplaatst om zicht te hebben op specifieke doelgroepen en specifieke wijken, weten we ook vaak hoe we groepen en gemeenschappen kunnen bereiken en kunnen we heel gericht acties uitwerken om doelen te bereiken. Om samen het verschil te maken voor deze kwetsbare Gentenaars zetten we dan ook in op proactief en outreachend werken, op het toegankelijker maken van hulp- en dienstverlening, op het stimuleren van samenwerking tussen stad, OCMW en het Gentse middenveld en op het uitwerken van flankerende maatregelen gericht op specifieke wijken en/of doelgroepen.

De crisissen die ons troffen in 2022 zorgden er ook voor dat sociale middenveldorganisaties en maatschappelijk werkers van de welzijnsbureaus tot het uiterste moesten gaan om de groeiende groep van hulpvragers te kunnen blijven ondersteunen.

Dit vroeg opnieuw heel veel flexibiliteit, inzet en engagement van vrijwilligers, organisaties en maatschappelijk werkers.

We zagen terug een enorme solidariteit bij Gentenaars en Gentse middenveldorganisaties. Zo vonden we samen de kracht om de noodzakelijke strijd tegen armoede te blijven voeren.

Om deze gezamenlijke strijd en de effecten van de acties te kunnen opvolgen, evalueren en bijsturen, rapporteren we jaarlijks over dit plan aan de gemeenteraad, college en betrokken partners en diensten.

Ondanks de vele opeenvolgende crisissen en de moeilijke financiële situatie waarin we ons bevinden, stellen we vast dat de acties uit het Armoedebeleidsplan in grote mate worden uitgevoerd en een positief effect hebben op mensen in armoede. Dit is de verdienste van velen.

We willen dan ook iedereen - elke organisatie, elke vrijwilliger, elke stadsdienst - bedanken voor het engagement en de vurigheid waarmee we het afgelopen jaar samen dit plan hebben uitgevoerd.

1. Recht op sociale zekerheid en bijstand

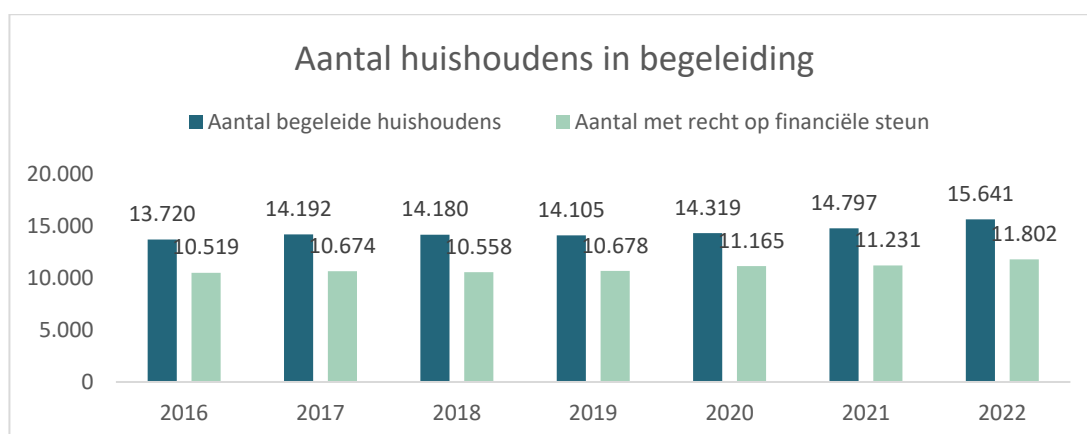
1.1. Verzekeren dat mensen kunnen voorzien in hun basisbehoeften en hun belangrijkste rechten uitputten

Er leven naar schatting 34.936 Gentenaars onder de armoederempel (EU-SILC enquête). 7.122 van deze Gentenaars zijn jonger dan 18 jaar.

Het aantal aanvragen (equivalent) leefloon steeg van 1.683 in 2021 tot 2.190 aanvragen in 2022. Een belangrijke oorzaak van deze stijging is de instroom van vluchtelingen uit Oekraïne.

In 2022 waren er in totaal 8.318 (equivalent) leefloongerechtigden. Dat is een stijging van bijna 8%. Het aantal rechthebbenden op (equivalent) leefloon op maandbasis bedraagt 5.542. Dat is een stijging van 2,7% in vergelijking met 2021.

Het aantal huishoudens in begeleiding binnen de Sociale Dienst van het OCMW steeg verder van 14.797 in 2021 tot 15.641 in 2022.

Acties

Verfijning 'Aanvullende Financiële Hulp' (AFH) voor Gentse gezinnen met een inkomen onder de armoedegrens

Het aantal huishoudens met een uitbetaling van aanvullende financiële hulp daalt van 2.097 huishoudens in 2021 naar 1.617 in 2022. Deze daling is in grote mate te wijten aan de indexering en welvaartsaanpassing van de leefloonbedragen en ook aan enkele parameters die AFH begrenzen en geen rekening hielden met de grote inflatie. We bekijken of een correctie van deze parameters mogelijk is.

> **Samen maximaal rechten toekennen aan kwetsbare Gentenaars**

Ook in 2022 nam Stad/OCMW Gent in de nasleep van de coronacrisis verschillende maatregelen om het besteedbaar inkomen van kwetsbare Gentenaars te verhogen. De Programmatorische Federale Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie (POD-MI) stelde hiervoor middelen ter beschikking. 5.131 huishoudens met leefloongerechtigden kregen een forfaitaire maandelijkse toeslag van €25 (januari tot april) bovenop de uitbetaling van het leefloon.

We gaven winterpremies van 100€ aan 2.150 huishoudens voor het betalen van de energiefactuur

In 2022 werd volop ingezet op het wegwerken van de *non-take up* van de Vlaamse Huurpremie¹. De Woonwijzer krijgt via Wonen-Vlaanderen een overzichtslijst van Gentenaars die mogelijk recht hebben op de Vlaamse Huurpremie maar deze na een jaar nog niet aangevraagd hebben. De Woonwijzers contacteerden de potentieel rechthebbenden eerst per brief en gingen vervolgens tot 3 keer op huisbezoek (= 257 huisbezoeken). Medewerkers legden contact met 237 van deze mensen. Na een kort onderzoek bleek dat 76 (32%) van hen in aanmerking komt voor de Vlaamse Huurpremie en voor 66 cliënten werd de Vlaamse Huurpremie in 2022 aangevraagd.

> **Online Gentse rechten en voordelen raadplegen**

VVSG en Informatie Vlaanderen werken samen met de lokale overheden aan een verbeterde versie van de rechtenverkenner. Dit is de online tool die een overzicht geeft van alle rechten voor verschillende doelgroepen en vanuit verschillende overheden. Bedoeling is dat ook alle lokale rechten raadpleegbaar zijn in deze toepassing. De concrete resultaten verwachten we in 2023.

Om de doorlooptijd voor aanvragen leefloon te verkorten, onderzoeken we hoe we de maatschappelijk werkers kunnen ondersteunen in de toekenningsprocedure van leefloon via een automatisch advies aan de hand van beschikbare gegevens in de Kruispuntbank Sociale Zekerheid. Het onderzoek toont aan dat een vorm van automatisch advies mogelijk en wenselijk is. In 2023 werken we dit verder uit in het kader van “Gemeente zonder Gemeentehuis”.

> **Gegevensuitwisseling en automatisering**

Op basis van gegevensuitwisseling met de Kruispuntbank Sociale Zekerheid (KSZ) kende Stad Gent aan 900 kinderen automatisch kortingen toe in het stedelijk onderwijs. Het gaat om gezinnen met een beperkt inkomen die gebruik maakten van buitenschoolse opvang, catering binnen onderwijs, buitenschoolse activiteiten en zwemmen.

Om de schoolse participatie van leerlingen buiten het stedelijk net te garanderen, zetten we de verhoging van het sociaal steunfonds verder (zie 4.2).

Om rechten sneller en automatischer toe te kennen legden we in het digitale project “proactieve dienstverlening” het fundament voor verdere gegevensuitwisselingen tussen Stad Gent en de Kruispuntbank Sociale Zekerheid.

Rechthebbenden op de tegemoetkoming voor huishoudelijk afval (bv. gratis huisvuilzakken) kregen sneller en proactief hun recht toegekend. 29.668 gezinnen kregen in 2022 de sociale tegemoetkoming, een stijging met 5,2%. Ook in 2021 steeg het aantal al met 6%.

¹ De huurpremie helpt private huurders die al minstens 4 jaar onafgebroken op de wachtlijst staan voor een sociale huurwoning.

Om non take up van het sociaal tarief op schoolmaaltijden te verminderen, zetten we in het kader van het project 'Lekkers op School' een experiment op met het Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van het Groeipakket. We hebben in twee scholen 151 kinderen via brief geïnformeerd over het maaltijdenaanbod aan kortingstarief. De ouders van 77 kinderen, of ongeveer 50% van de rechthebbenden, gingen in op het aanbod. Een decreetswijziging bij het Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van het Groeipakket eind 2022, laat verdere stappen toe in de gegevensuitwisseling met het Agentschap Opgroeien.

> **Versterken materiële ondersteuning, o.a. met mobiele initiatieven**

Het aantal Gentenaars en Gentse gezinnen dat beroep doet op voedselondersteuning door voedselinitiatieven is in 2022 gestegen. Dit heeft meerdere oorzaken zoals (1) de instroom van mensen uit Oekraïne en (2) Gentenaars die na het stopzetten van extra corona steunmaatregelen financieel in de problemen komen. Dit zorgt voor extra druk aan het onthaal van de voedselinitiatieven en hun vrijwilligers.

Stad Gent ondersteunde de voedselinitiatieven op verschillende manieren. Er werd gedurende 6 maanden een stockageruimte ter beschikking gesteld in Nieuwland. De organisaties konden ook tot en met augustus permanent gebruik maken van een bestelwagen van Stad Gent en nadien occasioneel. Er werden ook nog eerder aangekochte luiers en maandverbanden geleverd aan KRAS en het Gents Solidariteitsfonds. Al de organisaties aangesloten bij KRAS en het Gents Solidariteitsfonds, hun medewerkers en vrijwilligers blijven zorgen voor de broodnodige extra steun aan kwetsbare Gentenaars.

Foodsavers bleef aan de slag en garandeerde de noodzakelijke bevoorrading van de voedselinitiatieven. In totaal verdeelden ze 701,43 ton (ongeveer in lijn met vorig jaar). Het verlies aan schenkingen bij de grote winkelketens en het failliet van MAKRO hebben ze grotendeels kunnen opvangen door de ophalingen bij de retail te verruimen. Het aandeel aan vers fruit en groenten is in 2022 gedaald.

Samen met alle middenveldorganisaties die voedselondersteuning bieden, zetten we het traject materiële hulp verder. Het nieuwe toekomstmodel werd goedgekeurd door de gemeenteraad en de raad voor maatschappelijk welzijn. In dit toekomstmodel zorgen we voor gelijkwaardige toegang tot voedselondersteuning en materiële hulp in elke Gentse wijk.

SIVI en Open Plaats krijgen sinds 1 januari ook extra middelen om het toekomstmodel en het kwaliteitskader te implementeren en afspraken te maken op clusterniveau in Dampoort/Sint-Amandsberg en Brugse Poort. De mobiele Sociale Kruideniers werden ook in 2022 verder uitgebaut door Sociale Kruideniers Gent en SIVI in de wijken Scheldeoord, Watersportbaan, Nieuw Gent, Ledeborg/Gentbrugge en de Kanaalzone (Oostakker).

Globaal was er een sterke stijging van het aantal klanten bij de Sociale Kruideniers Gent. In 2021 hadden ze 499 actieve klanten en dit aantal steeg in 2022 tot 856 actieve klanten die samen goed waren voor 2.151 winkelbezoeken (tov 1.253 bezoeken in 2021).

Bij SIVI waren er 663 actieve klanten die samen 4.863 keer een bezoek brachten aan de winkel.

De sociale restaurants waren opnieuw volledig actief in 2022 en verkochten in totaal 80.616 maaltijden aan sociaal tarief. In vergelijking met 2019, het jaar voor de Covid-pandemie, is dit een stijging met 10.000 maaltijden.

> **Dichten van de digitale kloof (samen met Sofie Bracke, schepen van Digitalisering, Evita Willaert, schepen van Onderwijs en Astrid De Bruycker, schepen van Welzijn en Buurtwerk)**

In 2022 zet Stad Gent samen met diverse partners verder in op e-inclusie (toegang en vaardigheden).

De Gentse e-inclusie werking nam heel wat drempels weg. Ze beantwoorde 11.877 digitale hulpvragen en stelde 1.665 toestellen ter beschikking. 3.592 Gentenaars namen deel aan opleidingen om hun digitale vaardigheden te verbeteren en 967 eerstelijnsprofessionals kregen vorming en coaching rond digitale inclusie.. De e-inclusiewerking won een Mediawijs award en blijft een voortrekker in Vlaanderen. Op www.digitaaltalent.be staat een gedetailleerd overzicht van alle Gentse acties.

Vanuit het departement Welzijn en Samenleving zetten we in op volgende acties:

- Digitale pakketten OCMW cliënten
 - We verdeelden 539 digitale pakketten naar OCMW cliënten in het kader van activering naar werk, het schooltraject of om sociaal isolement te doorbreken
 - 497 cliënten kregen een digitale screening op hun digitale vaardigheden en zijn toegeleid naar vorming
 - 149 cliënten ontvingen digihulp aan huis via BEEGO studenten
 - 463 cliënten kregen een gedeeltelijke tussenkomst voor internet
- Betaalbaar en toegankelijk internet voor iedereen
 - In 2022 sloten 20 extra Gentse sociale organisaties en scholen zich aan bij Telenet als sociale partner. Minstens 110 kwetsbare Gentse gezinnen kregen op die manier, sinds de start in 2021, toegang tot duurzaam betaalbaar internet via de sociale producten Five en Ten. Dit is een toename met 55 gezinnen in 2022.
 - Daarnaast gaven we 1.599 OCMW cliënten een individuele tussenkomst voor internet en basissoftware via het fonds voor Participatie en Sociale Activering (PASOA)

- Digibanken

Nieuw in 2022 is dat de drie Digibanken (welzijnsbureaus, U-Connect en De Serre) van het project Digibanken Gent opgestart zijn. Gentenaars die digitaal moeilijk mee kunnen, kunnen er terecht voor een toestel, vorming en ondersteuning op maat. Elk van de drie Digibanken heeft haar eigen doelpubliek: werkzoekenden (U-Connect), mensen in armoede (welzijnsbureau) en wijkbewoners (De Serre).

De Digibank Welzijnsbureau, in Gent Noord en Sint Amandsberg, bood op 4 maanden tijd via de digicoach 156 keer ondersteuning aan OCMW cliënten. 82% van deze hulpvragen ging over essentiële dienstverlening (bv. Itsme, online banking), administratie (bv. mailen, account aanmaken), jobbonus en/ of vragen over toestellen.

De digibank U-Connect ontleende 107 toestellen, bood 499 keer digitale hulp en organiseerde 40 workshops voor kwetsbare, werkzoekende Gentenaars.

Daarnaast versterkte het team digitalisering van Werk en Activering de digitale vaardigheden van 200 begeleiders. Het team organiseerde ook een digitale kermis voor 200 bezoekers en liet 10 instructiefilmpjes maken over digitale thema's. Om dit te realiseren werkte ze samen met 22 partners.

1.2. Garanderen van hulpverlening op maat voor Gentenaars in armoede

Acties

> Versterkt welzijsonthaal

We versterkten de welzijsonthalen (onthaalwerking welzijnsbureaus) om de drempel te verlagen naar hulpverlening. Dit gebeurde door in te zetten op vindplaatsgericht en aanklappend werken bij laagdrempelige ontmoetingsplaatsen en voedselinitiatieven. Andere zaken die bijgedragen hebben tot een verbeterde dienstverlening zijn (1) een meer proactieve benadering (2) telefonisch consult (3) één contactpersoon voor wijkpartners, (4) een aanbod aan infosessies.

De welzijsonthalen konden ook in 2022 heel wat Gentenaars de gepaste hulpverlening bieden. In 2022 vonden 12.857 Gentenaars de weg naar onze welzijnsbureaus.

9.170 personen werden door een onthaalmaatschappelijk werker geholpen (tov 8.340 in 2021). 67% van deze hulpvragen konden onmiddellijk aan het welzijsonthaal opgelost worden door het geven van de nodige informatie of door een gerichte doorverwijzing.

Ook door de samenwerking met kernpartners uit het Geïntegreerd Breed Onthaal (OCMW, diensten maatschappelijk werk van de mutualiteiten en CAW) versterkte de onthaalfunctie. Om de rechtendetectie en -realisatie verder te verbeteren zetten de drie kernpartners sterk in op de actie 'Recht van de maand'. Door deze online sessies zijn onthaalmedewerkers beter op de hoogte van de rechten van (potentiële) cliënten. Gentenaars in een kwetsbare positie kunnen hierdoor beter en sneller hun verschillende rechten realiseren. We creëerden ook acties die impact hadden op specifieke doelgroepen, zoals bijvoorbeeld het versneld starten van een hulpverleningstraject bij dak- en thuisloze Gentenaars die nog niet in begeleiding zijn bij een hulpverlener. Ook zorgden we ervoor dat kwetsbare jongeren makkelijker hun identiteitsbewijs konden aanvragen. Bij het onthaal van kwetsbare senioren lag de focus op heldere communicatie.

> **Cel Oekraïne**

Door de start van de oorlog in Oekraïne in februari 2022 zochten ook Oekraïense burgers tijdelijke bescherming in België en Gent. Er werd snel beslist om een aparte Cel Oekraïne binnen de Sociale Dienst op te richten in de Jubileumlaan. Het onthaal op één locatie organiseren had verschillende voordelen op vlak van een snelle doorstroom van informatie, het aanbieden van gerichte vorming en opleiding aan medewerkers, een snelle expertiseverwerving, de opbouw van een grondige kennis van de doelgroep en een vlotte communicatie met de interne helpdesk Vreemdelingen en externe partners. Het zorgde ook voor een grote duidelijkheid bij de Oekraïense burgers. Binnen de Cel Oekraïne waren ook externe partners aanwezig zoals tolken (in samenwerking met In-Gent), huisartsen, medewerkers van de Eerstelijnszone en medewerkers van de verschillende mutualiteiten. Hierdoor konden we het heen-en-weer-geloop naar verschillende diensten en instanties beperken en versnelde het traject voor de Oekraïense mensen.

Door extra Vlaamse middelen konden de kernpartners GBO in 2022 het onthaal van Oekraïners nog verder uitbouwen: extra medewerkers van de welzijnsbureaus versterkten de Cel Oekraïne, de mutualiteiten waren er fysiek aanwezig en CAW nam de telefonische permanentie op. Tegen eind december 2022 kwamen er 1.404 Oekraïners aan in Gent waarvan er 1.247 langskwamen bij de Cel Oekraïne. 562 huishoudens vroegen het recht op leefloon aan.

> **Eenheid van schuld**

Met het model “eenheid van schuld” (EVS) vermijden we dat openstaande schulden voor Gentenaars met een lager inkomen oplopen (met bijkomende invorderingskosten) en voorzien we ook de mogelijkheid om die schulden geleidelijk af te betalen. We moesten hiervoor de openstaande schulden bij verschillende stedelijke diensten samenbrengen en in één geheel en met één afbetalingsplan behandelen.

In 2022 hebben we, in de schoot van een project van Gemeente zonder Gemeentehuis, dit innovatieve concept verder uitgediept. We startten een haalbaarheidsstudie en formuleerden ook een voorstel van wetswijziging om een ethisch en sociaal invorderingsbeleid te kunnen voeren en onderzochten financiële modellen om kosten en baten te kunnen inschatten.

> **Budget- en schuldhulpverlening op maat**

1959 huishoudens kregen hulp door budgetbeheer, budgetbegeleiding, schuldbemiddeling of collectieve schuldenregeling. Dit is een daling met 3,5 % ten opzichte van 2021.

Bij OCMW Gent waren er in 2022 geen wachtlijsten om budgethulpverlening te kunnen opstarten.

> **Energiearmoede aanpakken**

De kosten voor energie zijn in 2022 sterk gestegen. De voorschotfacturen gingen fors omhoog wat de druk op de huishoudbudgetten van veel gezinnen verhoogde en zeker op de budgetten van gezinnen die leven onder de armoedegrens.

Via energiescans, Gent Knapt Op en de Renteloze Energieleningen van REGent (111 in 2022) deden we inspanningen om woningen energiezuiniger te maken.

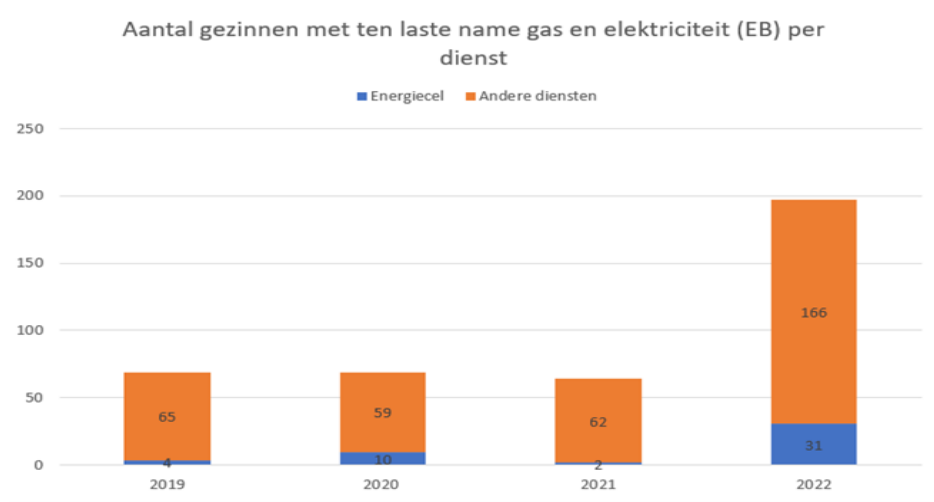
Er waren ook 612 tussenkomsten door de Energiecel voor het uitvoeren van energiezuinige maatregelen (zoals de aankoop van huishoudtoestellen) voor een totaalbedrag van meer dan € 315k.

Daarnaast ondersteunt de Energiecel van de Sociale Dienst personen en gezinnen die het moeilijk hebben om de energiekosten te betalen.

3.124 huishoudens kregen een financiële tussenkomst om de energiekosten te kunnen betalen. Naast de cliënten in budgetbeheer en de cliënten met een budgetmeter, verleenden we in 2022 een energiepremie, zowel aan cliënten van het stookoliefonds, als aan bewoners van assistentiewoningen die niet konden genieten van het federaal basispakket energie.

De Lokale Adviescommissie (LAC) behandelde 2.288 dossiers om afsluiting van gas, elektriciteit of water te vermijden.

2.592 gezinnen hadden een actieve budgetmeter voor elektriciteit en 2.091 gezinnen een actieve budgetmeter voor gas.

OCMW Gent telde door de energiecrisis in 2022 een verdrievoudiging van het aantal dossiers waarin we tussen kwamen om een energieschuld te vereffenen. In 2022 waren dit er 197, ten opzichte van 64 in 2021.

Naast vragen over de ten laste name van energieschulden, kreeg de Energiecel voornamelijk vragen van burgers over het sociaal tarief en afbetalingsplannen bij hoge jaarafrekeningen. Vooral alleenstaanden en burgers uit de lage middenklasse die net niet genieten van het sociaal tarief hebben het financieel moeilijk.

We hebben in 2022 dan ook maximaal aandacht besteed aan communicatie om de werking en het aanbod van de Energiecel kenbaar te maken. We communiceerden gericht naar de doelgroep, naar maatschappelijk werkers, maar ook naar externe partners en hulpverleningsorganisaties in alle Gentse wijken. We besteedden bij deze actie veel aandacht aan het recht op sociaal tarief.

Sinds april 2022 wordt de Energiecel versterkt met 2 extra maatschappelijk werkers om de stijging van het aantal aanvragen voor ten laste name van energieschulden op te vangen.

> **Vereenvoudigen van administratie om de ervaring van onze cliënten te verbeteren**

Sinds maart 2022 kunnen maatschappelijk werkers voor hun cliënten online een afspraak maken met de psychologische dienst.

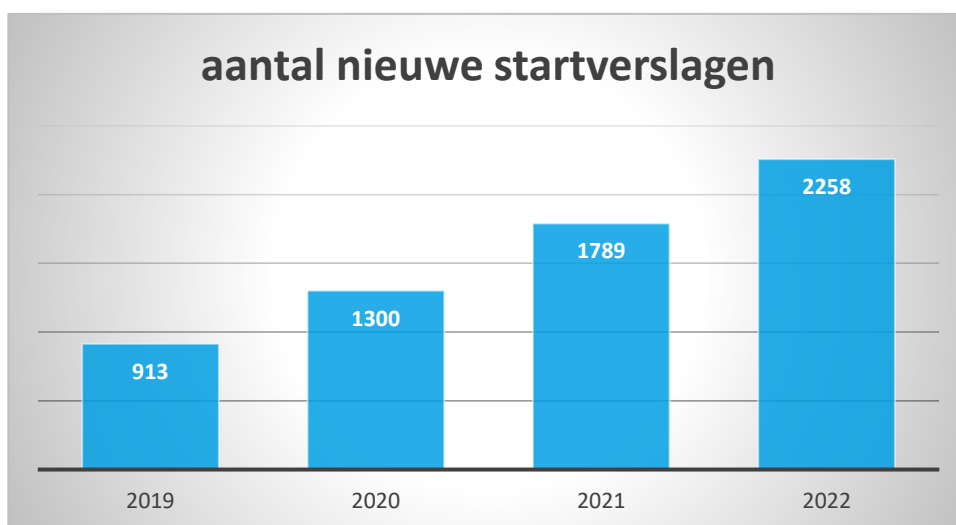
In totaal werden 4.898 afspraken geboekt. 107 afspraken waren videogesprekken.

In 2022 werden 60.231 bezoeken geregistreerd bij de Gentinfo punten van OCMW.

De diensten die in 2022 verder gebruik maakten van de afsprakentool waren antenne Rabot (zitdagen Welzijnsonthaal en wijkwerk) en de afdeling Medisch Advies (mbt werkonbekwaamheid bij een adviserend arts).

Dankzij het startverslag kan leefloon en andere steun sneller toegekend worden.

In 2022 steeg het aantal startverslagen verder tot 2.258 (+26%). De stijging is vooral te wijten aan het opmaken van startverslagen voor een snelle toekenning van het equivalent leefloon aan Oekraïense vluchtelingen.

1.3. Elk kwetsbaar gezin aan boord

Acties

In 2022 waren er opnieuw heel wat signalen van problemen waar kinderen en jongeren in kwetsbare situaties dagelijks mee geconfronteerd worden. De wachtlijsten in de Jeugdhulp en de problematiek van lege of ongezonde brooddozen kwamen meermaals aan bod in de media. Het toont aan dat de sociale grondrechten van kinderen, jongeren en hun gezinnen onder druk blijven staan. De Sociale Dienst begeleidt heel wat gezinnen met kinderen (9.322 kinderen in 2022 tov 8.622 in 2021) en jongeren (4.883 jongeren in 2022 tov 4.550 in 2021). Deze stijging is in lijn met de globale stijging. Een belangrijke oorzaak van deze stijging is de instroom van vluchtelingen uit Oekraïne. De noodzaak om dienstoverschrijdend, stadsbreed en in samenwerking met middenveldactoren volop in te zetten op gezinnen met kinderen en jongeren in armoede is duidelijk en wordt door vele diensten als prioriteit gezien.

> **Kinderen Eerst: welzijn op school (samen met Evita Willaert, schepen van Onderwijs)**

In het schooljaar 2021-2022 waren de maatschappelijk werkers van Kinderen Eerst, een werking binnen de welzijnsontalen van de Sociale Dienst, aan de slag in 29 zitdagscholen en 38 scholen met consult. Dankzij een goede samenwerking met de scholen had het team van Kinderen Eerst 2.521 contacten met 991 personen (ten opzichte van 836 personen in schooljaar 2020-2021). 62% van deze groep was op dat moment niet in actieve begeleiding binnen de Sociale Dienst. We zien een toename van deze groep van 625 (2020-2021) naar 710 (2021-2022) personen. Ook het aantal doorverwijzingen naar verdere begeleiding binnen de Sociale Dienst (onder andere voor toekenning leefloon, sociale begeleidingen schuldhulpverlening) stijgt van 144 (2020-2021) naar 227 (2021-2022) personen. Het team behandelde 1.093 hulpvragen. Voor 30 cliënten werd een aanvraag (equivalent) leefloon geregistreerd en 167 gezinnen kregen een terugbetaling van schoolmaaltijden.

> **Casemanagement voor de meest kwetsbare gezinnen**

De 'casemanagers' van Integrale Gezinsbegeleiding, een deelwerking binnen de Sociale Dienst begeleidden de 268 meest kwetsbare gezinnen van A tot Z. Er was extra aandacht voor methodische versterking bijvoorbeeld via vorming over een oplossings- en krachtgerichte aanpak voor de veiligheid van het kind in het gezin. In 2022 meldden de maatschappelijk werkers dat 67% van de trajecten een succesvolle afronding kenden.

> **Pilootprojecten rond toegankelijke voeding op school: maken betaalbare en toegankelijke schoolmaaltijden voor kleuters het verschil? (samen met Evita Willaert, schepen van Onderwijs)**

Toegang tot gezonde en volwaardige maaltijden op school kan een belangrijk element zijn in de strijd tegen armoede. Stad Gent onderzoekt met het Lekker(s) Op School project (2021-2025) hoe binnen de Gentse context scholen gezonde, duurzame en betaalbare maaltijden kunnen aanbieden aan kleuters. In schooljaar 2021-2022 startten 8 Gentse scholen uit verschillende netten met het Lekker(s) op Schoolproject. Hierbij bieden de scholen via subsidies vanuit de Sociale Dienst hun kleuters maaltijden aan. Ongeveer 690 kleuters aten samen meer dan 19.500 warme maaltijden, 33.510 tienuurtjes en 23.042 aanvullingen op de eigen brooddozen. Dit project is een nauwe samenwerking tussen de Sociale Dienst en het Onderwijscentrum Gent. Stad Gent wil nagaan welke positieve effecten de maaltijden kunnen hebben op armoede en op de ontwikkelingskansen van kleuters. Hierbij brengt de Stad ook in kaart wat de randvoorwaarden zijn om deze interventie te doen slagen. De Katholieke Universiteit Leuven en Hogeschool Gent brengen deze aspecten gedurende twee schooljaren nauwgezet in kaart om eind 2023 af te ronden met beleidsaanbevelingen. Met het project trachten we ook te wegen op het beleid van hogere overheden. Zo mocht een van de deelnemende scholen hun scenario in december 2022 toelichten in de hoorzitting van de Commissie Onderwijs van het Vlaams Parlement.

Het project Brooddoosnodig van Enchanté vzw zet eveneens in op de problematiek van lege of ongezonde brooddozen bij lagereschoolkinderen en het secundair onderwijs via een solidariteitsmechanisme (giften van burgers, handelaars, ...). Het project startte in 2022 op in een 10-tal scholen. Met middelen uit het Sociaal Innovatiefonds wordt in minimum 2 wijken het project verder uitgebouwd naar extra scholen. Zo ontstaat een duurzaam partnerschap met lokale handelaars, sociale partners, burgers en scholen, wat de sociale cohesie op lokale schaal ten goede komt.

> **Preventieve gezinsondersteuning door het Huis van het Kind (Evita Willaert schepen van Opvoeding)**

Huis van het Kind Gent is de naam voor een netwerk waarbij de samenwerking tussen de Stad Gent en een 30-tal organisaties die gezinnen ondersteunen bij kinderopvang, gezondheidszorg, vrijetijdsaanbod en opvoeding centraal staat. Huis van het Kind vond een aantal partners die zich engageerden om op 13 plekken waar gezinnen al komen info- en adviespunten te voorzien voor vragen rond opvoeden, opgroeien en leren in Gent. De diensten die zich engageren zijn onder meer stedelijke kinderdagverblijven, spelotheken en inloopteams. Het zijn decentrale plekken die complementair zijn met het centrale Groeiteam in het Stadskantoor. De opening is voorzien voor februari 2023. Huis van het Kind Gent zet hun versterkte wijkgerichte werking, opgestart in 2021, verder in twee wijken: Rabot en Dampoort. Via het subsidiekanaal Samen aan Zet was er extra inzet op communicatie rond de mogelijkheden voor organisaties en oudergroepen om ouder-ontmoetingsmomenten te organiseren.

In het kader van de week van de Groeilamp voorzag het netwerk Huis van het Kind een aanbod van lezingen en workshops bij diverse partners in het netwerk rond opvoedingsondersteuning.

Met TOPunt (samenwerking tussen 3 centra voor leerlingenbegeleiding) organiseerde Huis van het Kind in 7 scholen een aanbod rond emotieregulatie. In totaal bereikten we 233 kinderen. We organiseerden ook 4 reeksen ‘Waakzaam zorgen’ en 1 webinar voor ouders met tieners. Hier werden in totaal 174 ouders bereikt. Tenslotte was er de inspiratiedag rond vaderbetrokkenheid, waarbij verschillende organisaties hun goede praktijken kwamen voorstellen.

1.4. Jongeren in armoede krijgen extra ondersteuning

Acties

> **Uitbreiding van de integrale en aanklappende begeleiding voor jongeren met ondersteuning richting leren, werken, wonen, ...**

De jongerenwerkers van de Sociale Dienst zijn casemanagers die met de jongere in dialoog gaan, vertrekken vanuit hun leefwereld en oog hebben voor alle levensdomeinen. Deze jongeren komen vaak uit een instelling en hebben weinig of geen netwerk. Op jaarbasis blijven we, dankzij de extra inzet sinds 2021, een stijging zien in het aantal intensief begeleidde jongeren, tot 415 jongeren in 2022 (2021:386). De jongerenwerkers verwezen 154 jongeren door naar het Maatgericht Activeringscentrum.

Aangezien de woonproblematiek zo zwaar doorweegt bij deze jonge doelgroep, werkten we nauw samen met het project Opvang en Oriëntatie jongeren (zie 2.4.) waarbij de jongerenwerking in stond voor de toeleiding van 10 jongeren. Ook zetten we in op kennisdeling over en (versnelde) toewijzing tot verschillende woonvormen. We werkten rond zorgcontinuïteit bij jeugddelinquentie via expertisedeling op strategisch niveau en intervisie op operationeel niveau tussen partners binnen hulpverlening en parket/politie.

> **Hulp op maat voor jongeren met een specifieke kwetsbaarheid**

Jongeren met een (ex)-verslavingsproblematiek waarbij activering centraal staat, werden intensief begeleid door een casemanager van de deelwerking Perspectief binnen de welzijnsbureaus. Bij Perspectief worden zowel volwassenen als jongeren begeleid (142 begeleide personen in 2022). Binnen Ankerkracht, een andere deelwerking van de welzijnsbureaus, gaven we intensieve en integrale ondersteuning aan 115 jonge anderstalige nieuwkomers. Vzw Lejo begeleidde binnen haar tienerouderwerking 67 tienerouders (waarvan 59 tienermoeders).

> **Diploma behalen, ook als het mis liep**

In het schooljaar 2021-2022 hielp de Sociale Dienst 1241 Gentse studenten (vorig schooljaar: 1.018) die zelf geen inkomen hebben en financieel niet door hun ouders gesteund worden, met een leefloon en andere begeleiding. Dit zorgt ervoor dat ze kunnen studeren en zo sterker in het leven staan. Indien het schooltraject misliep bij jongeren wordt steeds onderzocht of het opnieuw opnemen van een studie een verantwoorde stap is in de begeleiding. Jongeren kunnen bijvoorbeeld doorverwezen worden naar een infomoment over een opleiding of naar De Stap. Deze organisatie maakt jongeren en volwassenenwegwijs in het onderwijs-, opleidings- en vormingsaanbod.

> **Verbindend werken met jongeren die weinig aansluiting vinden met de maatschappij (Astrid De Bruycker, schepen van Gelijke Kansen en Evita Willaert, schepen van Outreachend werken)**

In 2022 was jeugdstraathoekwerk actief in vijf wijken: Sint-Amandsberg, Watersportbaan, Gent centrum, Ledeborg en Nieuw-Gent. Ook aan het station Gent St.- Pieters is in 2022 een nieuwe Jeugdstraathoekwerker opgestart. Door diverse en complexe problemen raken jongeren soms de aansluiting met de maatschappij kwijt. Jeugdstraathoekwerk focust in haar werking op vertrouwensrelaties, op de uitbreiding van het sociaal en professioneel netwerk en op het verhogen van het zelfvertrouwen van deze jongeren. Onder de noemer 'Samen Sterker op Straat' organiseerde de jeugddienst intervisie- en uitwisselingsmomenten met outreachende jeugd welzijns werkers (zie hoofdstuk 5.2).

In 2022 startten we, met Vlaamse middelen binnen een wijkverbeteringscontract, een nieuw project met focus op Bulgaarse jongeren in de wijken Rabot en Sluizeken-Tolhuis-Ham. We bouwen er rustplekken met aandacht voor zinvolle dagbesteding, activering en sociale cohesie met de ruimere buurt.

> **Kruispuntplekken als plaatsen voor verbinding voor jongeren uit moeilijke levenssituaties**

In 2022 gingen twee kruispuntplekken voor jongeren van start: 'Thu!' en 'In Beeld'. Een jeugd welzijns organisatie en een organisatie uit de Jeugdzorg vormen hierbij een partnerschap. Op deze plekken leggen jeugd(welzijns)werkers samen met de jongeren verbindingen naar mobiele jeugdwerkers en organisaties werkzaam in het domein van activering van jongeren. Waar nodig voorziet men een link met hulpverlening op verschillende levensdomeinen, met specifieke aandacht voor mentaal welzijn. Deze plekken spelen in op de nood aan extra plekken in Gent waar jongeren vanuit een veilige uitvalsbasis geprikkeld worden via activiteit en beweging om terug verbinding te maken met zichzelf, anderen en de maatschappij. Onderstaande quotes van jongeren illustreren wat deze plekken kunnen betekenen.

"Het is door In Beeld dat ik nu in september terug naar school ga. Ik had de tijd en de rust nodig. Het even niets moeten gaf terug richting aan wat ik wil!" (jongere, 17 jaar)

"Ik ga al 1 jaar niet meer naar school en kwam eigenlijk mijn huis niet meer uit. Door In Beeld sta ik nu elke dag op en heb ik iets te doen. Ze hebben me ook gestimuleerd om terug naar school te gaan. Sinds september ga ik nu 3 dagen naar de tuinbouwschool en kom ik nog 2 dagen naar In Beeld. ...Ik kan mijn verhaal kwijt en ze blijven me motiveren. Wie weet kan ik binnenkort wel terug voltijds naar school gaan." (jongere, 14 jaar)

1.5. De gezondheidskloof wordt verkleind door te werken aan een toegankelijke fysieke en geestelijke gezondheidszorg

Acties

> Extra inzet op gezondheidsgidsen (Community Health Workers)

Het project 'gezondheidsgidsen' is de vertaalslag van de internationale methodiek 'Community Health Workers' op Gents niveau. Gezondheidsgidsen zijn vrijwilligers die de brug leggen tussen kwetsbare groepen en de gezondheids- en welzijnszorg. Daarnaast versterken ze de gezondheidsvaardigheden van mensen. Dat doen ze vanuit hun eigen achtergrond, ervaring en vertrouwensband die ze opbouwen. In de praktijk gaat het vaak over een klein duwtje in de rug om angst te overwinnen, een luisterend oor om vertrouwen te creëren, het helpen herinneren aan afspraken of het helpen begrijpen van informatie. In totaal hielpen 35 gezondheidsgidsen 130 personen/gezinnen

Met deze gezinnen waren er in 2022 in totaal 830 contacten (begeleidingen, wandelingen, huisbezoeken, lange telefoongesprekken). De begeleide doelgroep bestaat uit 29 nationaliteiten.

De gezondheidsgidsen werden ook ingeschakeld voor de vaccinatiecampagne (vaccinatiecentrum en -tour, enkele wijkgezondheidscentra en in De Serre in Nieuw Gent).

Er werd extra ingezet op communicatie: een filmpje, folders en webpagina werden ontwikkeld en er werd een fotoshoot gehouden.

> Psychologische zorg voor de meest kwetsbaren

Door de vermaatschappelijking van de zorg, waarbij de capaciteit binnen residentiële hulpverlening voor mensen met psychische moeilijkheden afnam, komt meer zorg voor mensen met deze problematieken terecht bij basiswerkers. Met verschillende initiatieven zetten we in Gent in op preventie en ondersteuning van mensen met ernstige psychische kwetsbaarheid en trachtten we op die manier mensen met psychische moeilijkheden, maar ook basiswerkers te ondersteunen.

Cliënten in begeleiding bij maatschappelijk werkers in de welzijnsbureaus krijgen toegang tot geestelijke gezondheidszorg en ondersteuning. Dit gaat om eerstelijns hulp van korte duur of intensieve en langdurige therapeutische hulp. In de nasleep van de Covid-19 crisis werden extra middelen en acties voorzien rond geestelijke gezondheidszorg. Er kwamen vijf extra psychologen in dienst voor een periode van drie jaar. Vier psychologen zijn relancepsychologen die worden ingezet voor alle Gentse (kwetsbare) burgers. De 4 'relancepsychologen' bieden gratis psychologische hulp na doorverwijzing door een huisarts of een van de Gentse organisaties waarmee samengewerkt wordt. Dit gebeurt tijdens zitdagen in de wijkgezondheidscentra en bij een aantal Gentse sociale organisaties, zoals vzw Sivi, een vereniging waar armen het woord nemen. Dat moet de drempel voor kwetsbare Gentenaars verkleinen. Een vijfde psycholoog kwam er ter versterking van de psychologische hulp voor cliënten van de Sociale Dienst. Daarnaast versterkten we in 2021 en 2022 tijdelijk het intake- en testteam van de psychologische dienst met 1 psychologisch consultant zodat we OCMW-clieënten sneller de eerste psychologische zorg konden bieden. Via de psychologische dienst en de relancepsychologen kregen 2.260 mensen een vorm van psychologische ondersteuning, waarvan 378 met een tolk. Een kwart van de begeleide personen zijn minderjarig of jonger dan 24 jaar en de helft is niet in België geboren. We zetten via deze begeleidingen in op maatschappelijke integratie door het wegwerken van psychische belemmeringen.

In 2022 gaven we opnieuw extra financiële ondersteuning aan organisaties die inzetten op het verlagen van de drempels naar psychologische hulp (vzw Tejo en Overkop). Bovendien werd in 2022 de opstart van Littekens vzw gesubsidieerd en ondersteund. Littekens vzw is een online community voor en door jongeren, waar via storytelling (psychische) kwetsbaarheid bespreekbaar wordt gemaakt en waar jongeren informatie vinden rond hulpverlening. Daarnaast worden ook offline workshops gegeven met ervaringsdeskundige jongeren in kansarmoede, die in dialoog gaan over hun kwetsbaarheid. Verder ondersteunt Stad Gent ook 'Discovery Colleges': een samenwerkingsverband van organisaties die een psycho-educatief groepsaanbod aanbieden voor jongeren. Discovery Colleges verlaagt door onderlinge samenwerking de (financiële) drempels voor hun aanbod, waardoor meer kwetsbare jongeren worden bereikt.

Via onze **webpagina** www.stad.gent/praterover maken we samen met Eerstelijnszone Gent en de Sociale Kaart het laagdrempelig aanbod geestelijke gezondheidszorg in Gent bekend. We wijzen op deze webpagina ook expliciet op het feit dat heel wat hulp gratis is of slechts een beperkte eigen financiële bijdrage vergt. Sinds 2021 organiseert Stad Gent veerkrachtcursussen rond thema's als stress, piekeren, ouderschap, angstst aan te pakken vanuit de eigen kracht. Elk jaar worden minstens 20 reeksen Mind-Spring voor vluchtelingen (+18,14-18J of 8- 13j) georganiseerd met in totaal 175 deelnemers, 3 korte reeksen Mind-Spring voor personen met een migratieachtergrond; en 3 workshops Mind-Spring voor hulpverleners, leerkrachten en andere doorverwijzers.

Jaarlijks organiseert Stad Gent de **10-daagse van de Veerkracht**. Dit is gericht naar de brede bevolking, maar we stimuleren organisaties om ook een aanbod uit te werken op maat van mensen in een meer kwetsbare positie of rond onderwerpen waar deze groep vaker mee in aanraking komt. In 2022 werkten we bijvoorbeeld samen met enkele wijkgezondheidscentra (vaste partner) en SAAMO. Ook op een aantal laagdrempelige locaties (bv Toreke) hebben we toegankelijke activiteiten voorzien. We stimuleren onze partners van de 10-daagse ook om een gratis aanbod uit te werken. In 2022 was het merendeel van de meer dan 50 activiteiten gratis. Voor andere sessies werd slechts een beperkte financiële bijdrage gevraagd.

Via de **uitbreiding van de conventie Eerstelijnspsychologische zorg** in de tweede helft van 2022 verhoogde de capaciteit voor laagdrempelige psychologische hulpverlening aanzienlijk. Het gaat onder meer om individueel aanbod eerstelijnspsychologen, gespecialiseerde zorg en groepsaanbod psycho-educatie en dit zowel voor kinderen en jongeren, als voor volwassenen en ouderen.

De **wijknetwerkers geestelijke gezondheid** die via de convenant met ELZ Gent actief zijn in de wijken Ledeberg, Bloemekeswijk, Sluizeken-Tolhuis-Ham en Muide-Meulestede Afrikalaan richten zich in de eerste plaats op het **ondersteunen van wijkpartners** maar organiseren daarnaast ook zelf een **wijkgericht publieksaanbod psycho-educatie**, deels doorzelf cursussen aan te bieden, deels door het faciliteren van het aanbod van Stad Gent en Herstelacademie Gent. Daarnaast organiseren ze in samenwerking met wijkpartners ontmoetingsactiviteiten voor psychisch kwetsbare buurtbewoners, het zogenaamde **kwartiermaken**.

De **mobile werkers geestelijke gezondheid** die in oktober 2020 van start gingen in de wijken Rabot en Watersportbaan zijn, net als de collega op Nieuw Gent, sterk verankerd en een onmisbare schakel in de wijknetwerken. Ze gaan outreachend en actief op zoek naar kwetsbare mensen onder de zorgradar en ondersteunen wijkpartners in het werken met mensen met een psychische kwetsbaarheid. In 2022 werden over de 3 wijken 344 individuele cliënten ondersteund, waarvan bij iets meer dan de helft (183 personen) een geslaagde brug naar gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg werd gerealiseerd, bij 148 personen lag de focus op een betere inclusie in de buurt.

In 2021 schakelden we een deeltijdse mobiele werker geestelijke gezondheid in om de doelgroep dak- en thuislozen in de binnenstad beter te bereiken. In 2022 kon, dankzij subsidies zorgzame buurten, een extra mobiele werker starten in de Dampoortwijk.

In het kader van zorg voor **mensen met een ernstige psychiatrische aandoening** investeerden we verder in netwerkzorg, onder meer via de netwerktafel AZIS+ (assertieve zorg in de samenleving). Dat is een vangnet- en adviesteam waar via outreaching, aanklappend werken en netwerkzorg gebouwd wordt aan zorg op maat voor mensen met een complexe, psychiatrische problematiek. Extra middelen van de federale overheid voor de mobiele teams geestelijke gezondheid gaven ruimte om meer in te zetten op kwetsbare doelgroepen, onder andere via vindplaatsgericht werken. Deze middelen kunnen ook ingezet worden naar de doelgroep 65+, een doelgroep die eerder uit de boot viel bij de mobiele teams.

Vanuit het project eenzaamheid hebben we vormingen voorzien voor vrijwilligers van verenigingen of organisaties die werken met een kansarme doelgroep. In samenwerking met SAAMO en andere wijkpartners werden 2 gespreksgroepen (Ledeberg en Watersportbaan) gegeven over het thema, waarna een lokale partner ook de mogelijkheden binnen de wijk besprak.

De psychologen van de lokale dienstencentra (Ldc) zorgden blijvend voor een grotere bereikbaarheid en voor extra initiatieven om vereenzaming bij 60-plussers te beperken. In 2022 hielpen ze 526 senioren op een laagdrempelige manier verder. Daarnaast kregen alle Ldc-teams vormingen om signalen van eenzaamheid te herkennen. Ze leerden ook hoe ze hierover het best in gesprek gaan met de doelgroep. Ook de vrijwilligers kregen hierover een vorming. In Ldc De Waterspiegel en De Mantel werden twee interactiegroepen opgestart waarbij senioren samen aan de slag gingen om hun sociaal netwerk beter uit te bouwen en te onderhouden.

De lokale Dienstencentra legden 2.801 preventieve huisbezoeken bij senioren af. Deze huisbezoeken leverden de volgende resultaten op:

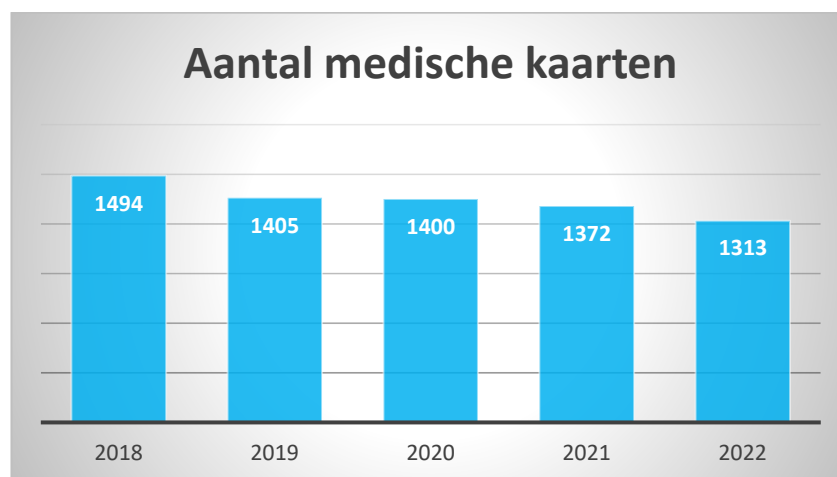
- 228 burenzorgvragen gedetecteerd waarbij we in 167 gevallen een burenmatch hebben kunnen maken.
- 320 professionele vragen gedetecteerd.
- 297 mensen werden naar activiteiten van het LDC toegeleid
- 28 mensen werden naar een externe activiteit toegeleid.

> **Tussenkost medische kosten**

Voor personen of gezinnen met een laag inkomen en (tijdelijke) hoge medische kosten, biedt de Sociale Dienst een eenmalige of een maandelijkse financiële tussenkost. In 2022 werden de medische kosten voor 2.619 personen terugbetaald. In totaal gaat dit over 13.669 tussenkosten.

> **Medische kaart**

De Sociale Dienst reikte 1.313 medische kaarten voor dringende medische hulp uit aan personen zonder wettig verblijf.

> Toegankelijke tandzorg

Midden 2021 zijn dankzij middelen vanuit de Dienst Regie, Gezondheid en Zorg 2 mondhygiënisten gestart in de wijken Ledeberg en Nieuw Gent met een wijkgerichte aanpak rond mondzorg en met oog voor preventie en toeleiding naar tandzorg.

Sinds 2021 loopt in Nieuw-Gent ook een pilootproject omtrent mondgezondheid, waar moet blijken of een forfaitair betalingssysteem ook in de tandheelkunde kan werken. Dit project wordt gefinancierd met middelen uit het Sociaal innovatiefonds. In 2022 opende het mondzorgcentrum in Nieuw-Gent de deuren.

Om de toegang tot mondzorg te vergroten en sociale ongelijkheid in mondzorg tegen te gaan, worden vanuit het Vlaamse project 'Ieders Mond Gezond' (Instituut Gezonde Mond) mondzorgcoaches opgeleid in organisaties die een kwetsbare doelgroep bereiken. Deze mondzorgcoaches brengen mondzorg onder de aandacht en helpen kwetsbare Gentenaars om angst weg te werken en een afspraak te maken bij een tandarts.

Dit project werd verdergezet met vzw De Tinten als trekker en met een betere inbedding bij de KRAS-diensten.

Het project **Generatie Gaatjesvrij** (convenant met TOPunt vzw) organiseerde gratis tandcontroles voor 548 kinderen tussen 2 en 4 jaar in een aantal consultatiebureaus van Kind en Gezin. De controles worden uitgevoerd door studenten mondzorg of vrijwillige tandartsen.. Ouders worden geïnformeerd over het belang van een (half)jaarlijks bezoek aan de tandarts en worden indien nodig geholpen bij het maken van een afspraak bij een tandarts in de buurt. Uit een (beperkte) steekproef blijkt dat 21% van de deelnemers opgroeit in armoede (volgens de indicatoren van Kind en Gezin). Kinderen waarbij er tandplaque of tandbederf werd vastgesteld, worden verder opgevolgd.

> Gezondheidsvaardigheden versterken op maat van kwetsbare Gentenaars

We bleven ook in 2022 individuele Gentse eerstelijns werkers handvaten aanreiken om lage gezondheidsvaardigheden bij hun cliënt/patiënt te herkennen en te versterken. Dat gebeurde onder meer via online inspiratiemomenten, trainingen, workshops en e-learning. Ook de webpagina <http://www.eerstelijnszone.be/gezondheidsvaardigheden> werd grondig herwerkt. Daarnaast werd de switch gemaakt van individuele gezondheidsvaardigheden naar gezondheidsvaardige eerstelijnsorganisaties, dit met projectsubsidies van de Koning Boudewijn Stichting. Er werd een trainingsaanbod ontwikkeld voor 5 eerstelijnsorganisaties en een netwerk rond gezondheidsvaardigheden werd opgestart. De trainingen en het netwerk lopen verder in 2023.

We organiseerden tal van preventieacties. Hiervoor ondersteunden we onder meer de wijkgezondheidscentra en Logo-Gezond+. De gezondheidspromotoren uit de 11 wijkgezondheidscentra organiseerden wijkgerichte preventieactiviteiten zoals fietslessen, beweeglessen, interactiegroepen, Ratatouille-sessies rond voeding en opvoeding voor kwetsbare jonge gezinnen en het vernieuwde Wegwijs spel dat mensen op een eenvoudige én leuke manier leert waar ze terecht kunnen met hulpvragen rond gezondheid en welzijn. Logo Gezond+ ondersteunde 10 scholen uit de brede schoolomgeving via trajectbegeleiding voor het uitwerken van een gezondheidsbeleid met bijhorend actieplan.

42 mensen namen in 2022 deel aan een groepscursus Rookstop. 7 'Bewegen Op Verwijzing'-coaches stonden in voor 928 uur 'Bewegen Op Verwijzing' coaching. 40% van deze coaching ging naar mensen met verhoogde tegemoetkoming.

De overzichtspagina 'Gezond Leven Stimuleren' -<https://www.eerstelijnszone.be/gezond-leven-stimuleren-in-gent>- met laagdrempelig preventie- en leefstijlaanbod werd verder uitgewerkt en uitgebreid met het thema dementie. Daarnaast staat ok het laagdrempelig preventiemateriaal gebundeld via een [gemeenschappelijke preventiekalender](#).

> **Specifieke acties met betrekking tot corona:**

Vaccinatie

Bij de verdere uitrol van de vaccinatiecampagne in 2022 zetten we vooral in op de vaccinatie van jonge kinderen (5-11 jaar) en de boostercampagne (1e en 2e booster). Om ook kwetsbare doelgroepen te bereiken lanceerden we in 2022 de campagne "Prik & GO" op 14 locaties, waaronder de meer kwetsbare wijken. De vereenvoudigde procedure om een BIS-nummer aan te maken voor mensen zonder wettig verblijf, zorgde voor een enorme administratieve vereenvoudiging, een grote klanttevredenheid en een groter bereik van deze doelgroep.

Ook digitale vaardigheden bleken een uitdaging binnen het vaccinatiegebeuren. Gentenaars hadden het vaak moeilijk om Itsme of hun covid safe ticket op hun smartphone, pc of laptop te installeren. Ook voor mensen met een BIS-nummer was de administratieve procedure om aan een covid safe ticket te raken geen sinecure. Vrijwilligers van de digipunten kregen een speciale opleiding en vele Gentenaars werden via gezondheids- en welzijnsactoren naar deze digipunten toegeleid.

2. Recht op menswaardig wonen

2.1. Het aanbod aan betaalbare huurwoningen voor Gentenaars met een laag inkomen vergroot

Acties

> **Opmaak masterplan sociaal wonen (Tine Heyse, schepen van Wonen)**

In 2022 ging veel aandacht en energie naar de vorming van de sociale woonmaatschappij 'Thuispunt Gent'. De Vlaamse overheid hertekent immers op grondige wijze de sector sociale huisvesting. Stad Gent voorziet 22,5 miljoen euro extra om de komende jaren het aanbod van de sociale woonactor op Gents grondgebied versneld te laten groeien. Deze middelen worden gefaseerd toegekend, per project.

> **Bouw 11 robuuste woningen voor daklozen met complexe woonproblemen (samen met Tine Heyse, schepen van Wonen)**

In oktober startte de bouw van 11 robuuste woningen ontworpen voor daklozen met complexe woonproblemen. Het gaat over permanente huisvesting in stevige woningen vanuit het 'Housing First'-concept. De woningen gaan we verhuren via de woonmaatschappij. Oplevering en eerste instroom is voorzien begin 2024.

> **Meer betaalbare huurwoningen in de laagste marktsegmenten van de private huurmarkt (samen met Tine Heyse, schepen van Wonen en Sami Souguir, schepen van Stadsontwikkeling)**

Sociaal Verhuurkantoor Gent (SVK Gent) sloot het jaar af met 331 woningen. Dit is minder dan gepland. We konden 35 woningen in huur nemen, het beste resultaat in jaren. Dit is het gevolg van twee grote projecten (SVK Pro en SVK Erfpachtrenovatie) en de invoering van de motivatiepremie voor eigenaars om een faire vergoeding te kunnen betalen die meer in lijn ligt met de marktprijzen in Gent. Er gingen ook 16 woningen uit huur.

We konden 47 nieuwe huurders verwelkomen. Dit is een vergelijkbaar aantal als in 2018 en 2019, terwijl er wel meer woningen in beheer zijn. SVK-huurders blijven met andere woorden langer bij SVK Gent huren. Het aantal kandidaat-huurders daalde als gevolg van de actualisatieronde van 3.606 in 2021 tot 3.317 in 2022.

In de loop van 2022 werd verder gewerkt op lopende projecten die in de komende jaren moeten leiden tot extra groei: erfpachtrenovatie, erfpachtnieuwbouw, ...

> **Uitbreiding aanbod assistentiewoningen in elk van de 25 Gentse wijken met extra aandacht voor kwetsbare ouderen**

De Sociale Huisvestingsmaatschappij ABC droeg de 13 nieuwe sociale flats aan de Vierweegse in Wondelgem over aan WoninGent (sinds eind december 2022 Thuispunt Gent). Er zijn 3 flats voorzien voor rolwagengebruikers en 10 flats zijn drempelloos. Deze flats zullen vanaf april 2023 verhuurd worden aan senioren en personen met een beperking.

Voor de uitvoering van het sociaal woonproject Meulestede werd het projectteam aangeduid en zal de uitwerking van het programma in overleg met de dienst zelfstandig wonen starten in januari 2023. In dit project is een ontmoetingsruimte voor de buurt voorzien, 5 sociale woningen voor grote gezinnen en 20 Sociale Assistentiewoningen.

Op de site van het woonzorgcentrum De Liberteyt komt een sociaal woonproject dat via het SVK zal verhuurd worden. In dit project zijn 12 woningen voor grote gezinnen en 12 flats voorzien. De 12 flats zijn drempelloos of rolwagentoegankelijk en zal men verhuren aan senioren of personen met een beperking. De provincie vernietigde echter de verkavelingsvergunning waardoor dit project vertraging oploopt.

> **Stadsvernieuwing met aandacht voor kwetsbare Gentenaars (Mathias De Clercq, burgemeester bevoegd voor Stedelijke Vernieuwing)**

Via stadsvernieuwingsprogramma's geven we bepaalde **wijken of stadsdelen een nieuw elan en verhogen we de levenskwaliteit**. Dat kan bijvoorbeeld met extra woongelegenheden, renovaties, meer groen en sociale buurtinitiatieven.

In de wijk Muide – Meulestede zet de solidaire winkel sterk in op de betaalbaarheid voor zowel sociale als reguliere klanten. Deze winkel is ondertussen open en vult duidelijk een behoefte.

In Nieuw-Gent is aandacht voor kwetsbare bewoners één van de 5 prioriteiten vanuit de sociale kerngroep Nieuw Gent Vernieuwt. De Serre draaide in 2022 in samenwerking met organisaties zoals Pino, KAA Gent Foundation, Poco Loco, Campus Atelier en De Zuidpoort op volle toeren.

In Sint-Amandsberg wordt de stem van kwetsbare Gentenaars vertolkt via SIVI vzw bij de renovatie van de Heilig-Hartkerk en pastorij tot een laagdrempelige ontmoetingsplek en solidair buurtrestaurant. Zij maken ook deel uit van Buurtatelier En Route dat werd opgericht in het kader van dit project. De verbouwing van de kerk ligt op schema. Voorjaar 2023 wordt de pastorij opgeleverd, in het najaar volgt dan de kerk. Bijkomend werd samengewerkt met WoninGent om 'De Kring' aan te kopen en daar sociale huisvesting te realiseren.

Ook in de wijk Rabot is een kerk in renovatie, met een huidige tijdelijke invulling door Ocup vzw. In afwachting van de definitieve verbouwing van de Sint-Jozefskerk worden al tijdelijke experimenten om de plek om te vormen tot een laagdrempelige ontmoetingsruimte. Daarnaast mikken ze expliciet op moeilijk bereikbare doelgroepen in het kader van activering (door bv een jobdag in de kerk te organiseren).

Eind 2021 startte het vervolg van het stadsvernieuwingsprogramma in de Brugse Poort op. Daar startten we met het doorlopen van een sociologisch onderzoek dat het kader moet vormen voor ingrepen langs de Bevrijdingsas en op het Seghersplein.

2.2. De woonkwaliteit en energiezuinigheid van de woningen van Gentenaars met een laag inkomen verhoogt

Acties

> **Gent knapt op: we renoveren 300 woningen van kwetsbare Gentse gezinnen (samen met Tine Heyse, schepen van Wonen en Klimaat).**

Het project Gent Knapt Op (GKO) zal 250 woningen verbouwen in Gent zodat de kwaliteit ervan verbetert en de huizen energiezuiniger worden. 100 woningen maken deel uit van het Europese project ICCARus en 150 woningen zal men kunnen renoveren met reguliere middelen.

We ronden het Europees project ICCARus in 2022 succesvol af met uiteindelijk 82 afgewerkte woningen. In 2022 schreven we een nieuw reglement voor de reguliere werking van Gent Knapt Op. Dit nieuw reglement zorgde er onder andere voor dat het maximum subsidiebedrag per woning werd opgetrokken en dat er een administratieve vereenvoudiging kwam voor kandidaten met recht op verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering.

In 2022 contacteerden we in totaal 232 geïnteresseerde eigenaars. Er zijn in totaal 37 tussenkomstovereenkomsten met deelnemers gesloten voor de renovatie met GKO. In 11 woningen zijn de werken al bezig en 1 woning is al volledig afgewerkt. 26 kandidaten zitten al in de voorlaatste stap van het inschrijvingsproces en zullen dus doorstromen als nieuwe deelnemers begin 2023.

In 2023 willen we 60 nieuwe deelnemers selecteren en willen we de lopende renovaties verder uitvoeren.

> **Verhogen kwaliteit van de woningen van kwetsbare huurder (Tine Heyse, schepen van Wonen en Klimaat)**

Via renovatieadvies en -begeleiding en ontzorging van verhuurders werkten we in 2022 verder aan de verhoging van de kwaliteit en de energiezuinigheid van Gentse huurwoningen, met extra aandacht voor kwetsbare huurders.

Het Verhuurderspunt, opgericht in juni 2021 als centraal aanspreekpunt voor eigenaars van Gentse huurwoningen bij de dienst Wonen, draait op volle toeren. Op anderhalf jaar tijd behandelde het Verhuurderspunt bijna 900 cases waarvan ongeveer de helft over woningkwaliteit gaat. Tijdens zitdagen bespraken we ongeveer 400 van deze cases individueel en deze zijn meestal het startpunt van een renovatietraject in samenwerking met De Energiecentrale en de dienst Toezicht Wonen. Het Verhuurderspunt legde ruim 300 plaatsbezoeken af. We gaven bijna even veel renovatie-adviezen op maat, om de huurwoning in overeenstemming te brengen met de eisen van de Vlaamse Codex Wonen en ook de energiezuinigheid te verbeteren.

Sinds 1 juli 2021 is er ook een specifiek Gents subsidiereglement voor de renovatie van huurwoningen, gekoppeld aan de adviestrajecten van het Verhuurderspunt. Deze subsidie stimuleert enerzijds het uitvoeren van de nodige werken in functie van het behalen van een conformiteitsattest en anderzijds het betaalbaar houden van de huurwoning. Dit laatste gebeurt door de voorwaarde op te leggen om de woning na de werken minstens 9 jaar via SVK/Huuringent of op de private markt onder een bepaalde maximumhuurprijs te blijven verhuren (naargelang grootte/type en EPC van de woning). Dit reglement werd in 2022 hernieuwd. Daarbij wordt nu ook een extra incentive gegeven voor zonnepanelen op huurwoningen en een subsidie voor huurdersondersteuning (kosten voor tijdelijke verhuis, stockage van inboedel, ... tijdens de werken).

In het najaar van 2022 startten we onder coördinatie van Stedelijke Vernieuwing een gericht project op rond de kwaliteit van woningen en handelspanden in de Brugse Poort. In dezelfde buurt boekte ook het Wijkbudget-project 'Brugse Poort vochtvrij' (Trafiek i.s.m. Domus Mundi) dit jaar al mooie resultaten. In de periode mei – december 2022 meldden zich 160 huishoudens aan die kampten met vochtproblemen. Ze voerden al 25 groepsaankopen uit en er staan er nog 10 gepland. De meerderheid zijn eigenaars-bewoners (80%) maar ook eigenaars-verhuurders (6%) en huurders (16%) meldden zich aan.

2.3. De woonzekerheid van kwetsbare huurders stijgt

Acties

> **Woonbemiddeling op de private markt (samen met Tine Heyse, schepen van Wonen)**

De Woonwijzers startten 7.032 nieuwe dossiers op in 2022. Dit zijn zowel eenmalige contacten voor informatie, advies, ondersteuning en doorverwijzing rond woonvragen als dossiers die langere en intensievere opvolging vereisen. De Woonwijzers richten zich tot eigenaar-bewoners, huurders en mensen in een precare woonsituatie.

De meest voorkomende inhoudelijke vragen gingen over de kwaliteit van een huurwoning. Dit is niet verwonderlijk want de Woonwijzer neemt een duidelijke opdracht op bij het informeren en ondersteunen van bewoners wiens woning ongeschikt of onbewoonbaar werd verklaard.

Vanuit de Woonbemiddeling uithuiszetting werd elke huurder gecontacteerd tegen wie de eigenaar-verhuurder een procedure opstartte. Hierdoor startten er minder procedures tot uithuiszetting op (401) en verminderde het aantal vonnissen uithuiszetting (102) met 28%.

De vaststelling dat slechts een zeer laag percentage van de ongeschikt- of onbewoonbaarverklaringen het recht op een voorrang voor een sociale woning opent, zet zich voort in 2022. De zoektocht naar een woning, vragen over sociaal huren, private huurwetgeving en de Vlaamse Huurpremie staan ook in de top 5 van meest voorkomende onderwerpen. In 2022 zette de Woonwijzer in op de bereikbaarheid in de wijk door vanaf oktober 2022 op een aantal nieuwe locaties (Bloemekeswijk, Muide en Zwijnaarde) fysieke zitdagen te organiseren. Op die manier willen we laagdrempeliger zijn voor bewoners, diensten en organisaties in de wijken.

> **Uitbreiding woonbegeleiding in het Sociaal verhuurkantoor (samen met Tine Heyse, schepen van Wonen)**

Door de 310 woonbegeleidingen van de SVK-huurders behield 94% de woning. Intensieve begeleiding blijft nodig maar kon niet verhinderen dat 12% van de huurders de huurdersverplichtingen onvoldoende naleefden (inbreuken, agressie, ernstige huurschade,...), waardoor de leefbaarheid in het gedrang kwam. Met deze huurders starten de woonbegeleiders een traject om het woonbehoud te verzekeren. In 2022 kon men 30 dergelijke dossiers afsluiten waarvan 24 huurders hun woning konden behouden (80%).

> **We verminderen discriminatie op de Gentse huisvestingsmarkt (samen met Astrid De Bruycker, schepen van Gelijke Kansen en Tine Heyse, schepen van Wonen)**

Wonen is samen met onderwijs en werk één van de essentiële levensdomeinen in het Actieplan Antidiscriminatie en Antiracisme. Dit actieplan was het startpunt voor nieuwe praktijktesten. In 2022 werd het bestek uitgeschreven en offertes ingediend. In juni 2022 werd de opdracht gegund en startte het onderzoek.

> **Toegankelijke woonzorgcentra**

In 2022 kregen 475 personen die in een privaat woonzorgcentrum verblijven (dus niet onder beheer van Stad en OCMW Gent) financiële steun. Daarnaast kregen 206 senioren die in een voorziening in beheer van Stad en OCMW Gent verbleven een financiële tussenkomst. De berekening van de tussenkomst gebeurt op basis van de maandelijkse verblijfkost in de voorziening vermindert met het pensioen dat rechtstreeks op rekening van het woonzorgcentrum komt.

Daarnaast ontvingen 118 personen, die in een assistentiewoning verblijven, een premie. In totaal gaat dit over 799 personen die een financiële tussenkomst krijgen. Dit zijn er 33 meer dan in 2021. Deze tussenkomst verhalen we niet op de kinderen van de senioren die deze tussenkomst ontvangen. Hierdoor blijft kwalitatieve huisvesting ook voor kwetsbare senioren betaalbaar.

2.4. Dakloze Gentenaars maximaal ondersteunen naar re-integratie

In maart 2021 publiceerden we de resultaten van de eerste Gentse daklozentelling (uitgevoerd eind oktober 2020). Daaruit bleek dat 1.472 volwassen personen en 401 kinderen in een situatie van dakloosheid leven in Gent. Het gaat om:

- personen die verblijven in de openbare ruimte of in niet-conventionele ruimtes;
- personen in opvangcentra voor thuislozen;
- jongeren of psychiatrisch patiënten die de instelling dienen te verlaten zonder woonoplossing;
- personen die uit noodzaak bij vrienden of familie inwonen.

De voorbije jaren werd sterk ingezet op het vergroten van het aanbod 24uursopvang (ipv nachtopvang) om mensen de kans te geven te bekomen en duurzamere oplossingen te zoeken. 350 mensen uit 211 huishoudens werden in een 24/24u verblijfsvorm opgevangen (Opvang en Oriëntatie, project leegstand, instapwonen, gezinsopvang en postmobiel wonen). Daarnaast werden nog 686 mensen opgevangen in nachtopvang.

Acties

> **Lokaal actieplan voor het beëindigen van dakloosheid van wettig verblijvende Gentenaars (samen met Tine Heyse, Schepen van wonen en Evita Willaert, schepen voor Outreachend Werk)**

In 2022 werd het lokaal actieplan (ROOF) opgeleverd om tegen 2040 de dakloosheid voor mensen met een wettig verblijf in Gent te beëindigen. Dit actieplan kwam er na grondige analyse van de gegevens uit de daklozentelling en bevat zowel de visie, het model als de concrete acties die Gent wil uitvoeren.

De wooncoaches van de dienst sociale woonbegeleiding bieden ondersteuning aan daklozen die de overstap gezet hebben naar een woning (Housing First concept). Hun intensieve wooncoaching (272 dossiers) is zeer succesvol: 94% van de gehuisveste daklozen behoudt zijn woning (na 2 jaar).

In 2022 wees men 41 sociale woningen versneld toe aan dakloze personen.

> **Optimaliseren opvang (samen met Tine Heyse, Schepen van wonen)**

De Dienst Thuislozenzorg begeleidde 855 personen die in dak- en thuisloosheid verkeerden. 512 personen, die een leefloon na dakloosheid ontvangen door een woning te betrekken als hoofdverblijfplaats, slaagden erin om tot 2 jaar na hun dakloosheid nog steeds stabiel te wonen. Deze indicator toont aan dat 512 mensen die een leefloon ontvangen een duurzame oplossing vonden tegen dakloosheid

In het Project Leegstand, met als partner Centrum Algemeen Welzijnswerk Oost-Vlaanderen (CAW), verbleven 76 huishoudens (96 volwassenen, 76 kinderen). Van deze 76 huishoudens waren er 20 die een ongeschikte en/of onbewoonbare woning dienden te verlaten, 24 huishoudens moesten een residentiële voorziening of een nood- of transitwoning verlaten zonder woonoplossing en bij 32 huishoudens ging het om personen die dakloos waren of op korte termijn dakloos zouden worden. Er stroomden 45 huishoudens uit, waarvan 28 naar een private of sociale woning. De anderen stroomden uit naar dakloosheid (2), naar familie/vrienden (10), een onbekende situatie (2) of residentiële hulp (3).

In 2022 verbleven 3 gezinnen met een EU-migratie achtergrond in Instapwonen waarbij het traject van een onzekere/precaire woon- en verblijfssituatie naar een duurzame integratie voorop staat. Buurtstewards van de dienst outreachend werk van Stad Gent begeleidden al deze gezinnen.

In de Gentse opvangcentra van het CAW worden een 100-tal personen (mannen, vrouwen en gezinnen) opgevangen en begeleid naar een meer duurzame woonoplossing.

Daarnaast voorziet Gent in 65 nachtopvangplaatsen (bed-bad-brood -traject) op 2 locaties, namelijk Nieuwland (beheerd door CAW Oost-Vlaanderen) en Huize Triest (beheerd door de Broeders van Liefde). De voorbije jaren hebben we tijdens de winterperiode 40 extra bedden voorzien op een derde locatie (Prinsenhof). Omwille van de lage bezetting van deze extra wintercapaciteit beslisten we om voor de winterperiode 2022-2023 geen extra capaciteit te voorzien op een bijkomende locatie, maar bij vrieskou 10 noodbedden bij te plaatsen, verdeeld over de 2 locaties en bij 2 dagen maximale bezetting beroep te doen op hotels. De noodbedden werden 17 nachten ingezet in december 2022, maar geen enkele keer effectief bezet. De hotels moesten niet ingezet worden.

In 2022 waren er 686 unieke gebruikers van de nachtopvang (625 unieke gebruikers in 2021). De meeste van hen hadden een binding met Gent. De twee solidariserende OCMW's (Wachtebeke en Deinze) meldden 1 persoon aan in 2022.

In 2022 maakten 21 mannen en 12 vrouwen gebruik van de nachtopvang Plus. De nachtopvang plus is een apart regime binnen de reguliere nachtopvang. De nachtopvang plus biedt de mogelijkheid om jaarlijks maximaal drie maanden aanéensluitend gebruik te maken van de nachtopvang op de locatie Nieuwland. Men hoeft overdag dan geen bed te reserveren. Op die manier proberen we stabiliteit te bieden, waarbinnen cliënt en toeleider/netwerk aan de slag kunnen.

Gent organiseerde in 2022 ook de gezinsopvang voor dakloze gezinnen in 4 leegstaande sociale woningen. In 2022 verbleven 12 gezinnen in de gezinsopvang met een gemiddelde verblijfsduur van 7 weken. Na het verblijf stroomden een aantal gezinnen door naar een woning of residentiële opvang. Enkele van hen verkozen de gezinsopvang vroegtijdig te verlaten of trokken bij hun netwerk in.

In Gent zijn er 2 inloopcentra voor dak- en thuislozen mensen: Service en Ontmoetingscentrum (SOC) en Pannestraat. In 2022 kwamen 26.163 (niet-unieke) bezoekers langs.

> **Opvang en oriëntatie**

Binnen Opvang & Oriëntatie (O&O) richten we ons op chronisch daklozen, dakloze jongvolwassenen en dakloze personen zonder wettig verblijf.

Het Leeuwenhof biedt verblijf (3 maanden en verlengbaar met 3 maanden – 24/24u permanentie) aan chronisch dakloze personen om een traject te lopen naar een meer duurzame (woon)oplossing. In totaal kwamen er 22 nieuwe cliënten binnen in 2022 en stroomden er 24 uit. 61% van de gebruikers kende een duurzame uitstroom in de vorm van huisvesting (52 %) of opname in een psychiatrisch ziekenhuis (9%). 26% trok in bij het netwerk. Slechts 3 personen werden opnieuw dakloos.

Voor de dakloze personen zonder wettig verblijf werd in november 2021 de nieuwe collectieve opvangstructuur De Blekerij geopend. Daar zijn 20 plaatsen voor dakloze derdelanders zonder wettig verblijf en zonder minderjarige kinderen. CAW Oost-Vlaanderen doet het beheer en de begeleiding. Het project geeft de deelnemers in eerste instantie ruimte en rust. Vervolgens zoeken de perspectiefbegeleiders en juristen uit wat het meest duurzaam, reëel en wettig perspectief is voor de deelnemer. Dit kan een wettig verblijf in België zijn, legale doormigratie of vrijwillige terugkeer naar herkomstregio. 14 nieuwe personen meldden zich in 2022 aan voor het project en 6 personen stroomden in, 5 personen krijgen juridische begeleiding zonder opvang. In 2023 voorzien we een projectsubsidie voor Een Hart Voor Vluchtelingen vzw voor de aanwerving van een perspectiefbegeleider in O&O Middenveld die zich zal richten op vrouwen zonder wettig verblijf. Er kunnen 12 vrouwen terecht in dit initiatief.

In het nieuwe project Opvang & Oriëntatie voor jongeren, verbleven eind 2022 in totaal 10 jongeren in leegstaande sociale woningen. Deze woningen zijn in beheer van het project Leegstand CAW Oost-Vlaanderen. De dienst sociale woonbegeleiding van OCMW Gent begeleidt deze jongeren.

Daarnaast verblijven er ook 5 jongeren in een kwetsbare situatie in een woning van het project Nestinvest dat gegroeid is vanuit vzw Stappen met middelen uit het Sociaal Innovatiefonds.

> **Postmobiel wonen (burgemeester Mathias De Clercq)**

In het project Postmobiel Wonen, in partnerschap met Caritas Vlaanderen, verbleven er in 2022 74 gezinnen met veelal een precair verblijfsstatuut in een tijdelijk opvangproject. Ze kunnen hier maximaal 3 jaar verblijven. Zij doorlopen een begeleidingstraject naar een meer duurzaam toekomstperspectief. In november 2023 loopt dit project af. Men werkt actief en aanklappend met de 43 bewoners naar uitstroom.

3. Recht op arbeid

3.1. Kwetsbare Gentenaars worden begeleid naar de hoogst haalbare trap naar werk

Sommige Gentenaars vinden niet zomaar hun weg naar de reguliere arbeidsmarkt. Voor die kwetsbare werkzoekenden bestaat een breed dienstverleningsaanbod, over verschillende diensten heen en in samenwerking met tal van actoren uit het middenveld. Op maat van de werkzoekende bekijkt men welke vorm van activering het meest geschikt is. Dit gebeurt met de activeringsladder die de afstand tot de arbeidsmarkt voor elke cliënt bepaalt aan de hand van treden. Hoe lager op de ladder, hoe groter de afstand tot de arbeidsmarkt. Het doel is de nodige middelen en instrumenten in te zetten op maat van de cliënt, zodat die de ladder kan opklimmen en de hoogst haalbare trede kan bereiken. Voor sommigen betekent dit zinvolle dagbesteding, terwijl andere cliënten een opleiding of groepswerking volgen, zich inzetten binnen arbeidsmatige activiteiten of terecht kunnen in een Artikel 60-tewerkstelling. Nog andere cliënten worden doorverwezen naar een job in de sociale economie of finaal naar de reguliere arbeidsmarkt. Voor sommigen vormt een bepaalde trede de hoogst haalbare op de ladder, anderen kunnen dankzij de begeleiding nog verder klimmen.

Voor leefloongerechtigden wordt dit dienstverleningsaanbod aangeboden door het Maatgericht Activeringscentrum of, voor de sterkste cliënten, door bijvoorbeeld VDAB of een werkpunt. Andere Gentenaars kunnen terecht bij een van de vele werkingen binnen de Stad (al dan niet in samenwerking met het middenveld), die hieronder bij de acties vermeld worden.

Het Maatgericht Activeringscentrum bereikte in 2022 in totaal 2.944 cliënten tov 3.030 in 2021. Voor 1.251 cliënten werd de begeleiding afgerond, waarbij 38% uitstroomde naar werk of opleiding (37% in 2021). 9% wordt verder opgevolgd door een externe dienst (VDAB of GBO), 18% voldoet niet langer aan de voorwaarden (verlies recht op leefloon door bv verhuis naar een andere gemeente, detentie, verhoogde inkomsten van inwonende gezinsleden, verlies verblijfsrecht, ...), 25% werd stopgezet omwille van billijkheidsredenen (tijdelijke problemen die activering in de weg staan zoals psychische of medische problemen, onstabiele leefsituatie, familiale problemen, ...) en 9% verleende geen medewerking.

Acties

> **Kwetsbare werkzoekenden detecteren met het Gentse 'jobteam' (samen met Bram Van Braeckvelt, schepen van Werk)**

Het Jobteam gaat actief op zoek naar personen in een kwetsbare positie die stappen willen zetten naar werk, maar voor wie de reguliere dienstverlening te hoogdrempelig is.

Mobiele arbeidsbegeleiders van het Jobteam zijn aanwezig op een 10-tal plekken in de stad en zoeken deelnemers op in hun eigen leefomgeving. Zij werken samen met een brede waaier aan toeleidende organisaties uit het sociale middenveld en krijgen zo een zeer diverse groep Gentenaars in een kwetsbare positie toegeleid. Om de instroom nog meer te verbreden is in het najaar van 2022 gestart met een pilootproject outreach via bakfiets. Het Jobteam heeft sinds de opstart in 2020 contact gelegd met 1.481 personen in een maatschappelijk kwetsbare positie. Eind 2022 werd met 900 onder hen een intensieve, aanklampende begeleiding opgestart.

Begeleidingen krijgen vorm op maat en op het tempo van de betrokkene. Er wordt extra ingezet op interculturalisering, taalondersteuning, digitale vaardigheden en mobiliteit.

Eind 2022 waren 367 begeleidingen afgerond, waarvan 71% met positief resultaat, namelijk toeleiding naar werk, opleiding of een gespecialiseerd aanbod. De overige begeleidingen lopen door in 2023. Als opleiding of werk als einddoel niet haalbaar is, wordt gewerkt aan stabiliteit in de leefsituatie van de betrokkene zodat die kan instappen in een gespecialiseerd aanbod (bv. geestelijke gezondheidszorg, begeleiding bij een arbeidsbeperking, tijdelijke werkervaring).

Ook de Werkpunten, een dienstverlening actief in 4 wijken, zijn een laagdrempelig contactpunt voor kwetsbare Gentenaars die op zoek zijn naar werk. In 2022 vonden 394 personen met een vraag over werk of opleiding de weg naar een Werkpunt. Opvallend is de toenemende nood aan ondersteuning bij digitale drempels.

> **Uitbouwen van Wijkwerkplaats De Serre (Nieuw Gent): een pilootproject om vanuit ontmoeting te werken aan laagdrempelige vormen van activering (ikv Stadsvernieuwingproject Nieuw Gent Vernieuwt) (samen met Mathias De Clercq, burgemeester bevoegd voor Stedelijke Vernieuwing, Astrid De Bruycker, schepen van Welzijn en Buurtwerk en Bram Van Braeckvelt, schepen van Werk)**

De afgelopen twee jaar zorgden Aanloophuis Poco Loco, CAMPUSatelier, Bij Pino / KAA Gent Foundation, De Zuidpoort, vele vrijwilligers en buurtbewoners samen met verschillende diensten van de Stad Gent voor een transformatie van de oude parochiale kring Christus Koning tot De Serre. Deze huispartners, hun bezoekers, hun vrijwilligers en hun medewerkers vormen de ruggengraat van de plek. Enkele straathoekwerkers en outreachende werkers uit de geestelijke gezondheidszorg, een jobcoach van het Jobteam en een community health worker gebruiken de plek als uitvalsbasis. Dankzij de Digibank is er dagelijks digitaal advies en twee keer per maand komt de mobiele sociale kruidenier op bezoek. Personen die het vaak moeilijker hebben vinden er hun plek. Ze kunnen er meedoen, ze worden er – uit eigen beweging en soms als vanzelf – ‘actiever’.

Eind 2022 waren er bij de verschillende partners van De Serre een 40-tal vrijwilligers aan de slag. Samen zorgen de partners voor een 8-tal openingsmomenten per week en Campus Atelier is elke weekdag aanwezig met hun ateliers. Daarnaast organiseren ze ook workshops en activiteiten. De verhalen van de bezoekers van De Serre geven een mooie beeld van wat het betekent in hun leven:

‘Vroeger, voor ik naar hier kwam, vertrouwde ik mensen niet. Dat heb ik hier in De Serre geleerd. Het lukt hier gewoon.’

*‘Naar mijn gevoel zou het tof zijn om ook op zaterdagavond in De Serre terecht te kunnen.’
‘Ik had echt het gevoel dat Lise en de mensen van het Jobteam mij echt wilden helpen. ... Daardoor had ik veel vertrouwen in haar.’*

> **Mismatch op de arbeidsmarkt aanpakken: individuele trajecten en structurele acties (samen met Bram Van Braeckvelt, schepen van Werk)**

Het Gentse Arbeidspact voorziet een reeks acties om de mismatch op de arbeidsmarkt aan te pakken. In 2022 vertaalde Dienst Werk en Activering dit in diverse acties:

Regelmatige afstemming tussen de bedrijvenconsulent en de verschillende arbeidsconsulenten op het Bedrijvenberaad.

Expliciete aandacht voor het ontsluiten van "instapjobs" naar kwetsbare werkzoekenden in de sectorale overeenkomsten tussen de Stad Gent en de sectorale opleidingsfondsen van de uitzendsector, de horeca en de bouwsector.

Aandacht voor toeleiding naar knelpuntberoepen bij het ontwikkelen van lokale projecten. Bijvoorbeeld via project Leraar in Gent (stimuleren van zij-instroom in het Onderwijs) of via projectdossier Transitiepunt. Op een snel veranderende arbeidsmarkt dreigen werknemers in krimpberoepen kwetsbare werknemers te worden. We ontwikkelen een dienstverlening voor werknemers die loopbaanvragen hebben en meer zicht willen krijgen op de lokale opportuniteiten (projectdossier Transitiepunt).

Toeleiden van kwetsbare doelgroepen bij instroomprojecten op vraag van bedrijven (Bpost, KatoenNatie, Volvo Cars, diverse dakwerkers ism VDAB)

Inclusief jobdesign (anders inrichten van werkprocessen en afsplitsen van taken die ze toegankelijker maken voor personen met een afstand tot de arbeidsmarkt) exploreren als methodiek

Verdere opvolging van de 8 projecten uit de eerste projectoproep van het Arbeidspact (binnen de thema's werk-werk transities, digitale skills en werkbaar werk). Goedkeuring van 6 nieuwe projecten uit de 2de projectoproep (binnen de thema's activering van niet-beroepsactieven en re-integratie van langdurig zieken). De totale subsidie voor de 6 projecten bedroeg 440.000 euro.

> **Uitbreiding begeleiding jongeren naar de hoogst haalbare trap richting werk (samen met Bram Van Braeckvelt, schepen van Werk)**

153 jongeren uit het deeltijds onderwijs of in een duale opleiding in het voltijds onderwijs kregen hulp tijdens hun zoektocht naar werk. Ze werden ondersteund bij hun werkgever als ze al werk vonden. Jongeren die de stap naar werk nog niet konden zetten werden gecoacht tijdens een stage. Na deze ondersteuning stroomden 77% van hen door naar een hogere traprede richting arbeidsmarkt.

> **Experimenteren met zinvolle dagbesteding (samen met Astrid De Bruycker, schepen van Welzijn en Buurtwerk)**

Met het goedgekeurde project Wijkverbeteringscontract – op de grens van Rabot-Blaisantvest-Sluziken-Tolhuis-Ham, startten we in 2022 met het creëren van een weefsel van rust- en activeringspunten. We zetten in op vernieuwende en als waardevol erkende methodieken namelijk kwartier maken, outreachend werken, leefpleinen en activering. Via een vindplaatsgerichte en aanklampende methodiek proberen we jongeren beter te bereiken. Door vertrouwen te creëren vanuit rustpunten kunnen jongeren de stap zetten naar zinvolle dagbesteding. Ze krijgen de kans zichzelf te leren kennen, competenties te ontwikkelen en vanuit die rust de brug met buurt, ouders en het bredere maatschappelijke leven op te bouwen. Dit kan door laagdrempelig, zonder toewijzing, aanmelding en voorwaarden te werken. We doen dit multi-dimensioneel (preventief en curatief).

Daarnaast waren 2 kruispuntplekken (zie 1.4) 'In Beeld' en 'Thu!sin Gent' actief waar jongeren vanuit een veilige uitvalsbasis geprikkeld worden via activiteit en beweging om terug verbinding te maken met zichzelf, anderen en de maatschappij.

> **Brugfunctie opnemen naar VDAB en inburgering in werk-welzijnsproblematieken (samen met Astrid De Bruycker, schepen van Welzijn en Buurtwerk)**

Het nieuwe inburgeringsdecreet ging (gedeeltelijk) in voege op 1 maart 2022. Met dit nieuwe decreet wordt nog meer dan vroeger verwacht dat inburgeraars (snel) stappen naar werk zetten. VDAB en IN-Gent gingen in gesprek met Stad Gent zodat acties naar zowel werkzoekende inburgeraars als werkgevers zo goed mogelijk op elkaar afgestemd raakten. In 2023 wordt de concrete samenwerking en info-uitwisseling tussen medewerkers van IN-Gent (nu Amal vzw), VDAB en MAACT op het niveau van de individuele leefloongerechtigde inburgeraar verder uitgetekend.

Via een pilootproject in de schoot van het Jobteam wordt onderzocht welk aanbod nodig is voor inburgeraars die stappen naar werk willen zetten maar daar vandaag, door een combinatie van verschillende drempels, niet toe komen. Lessen hieruit zullen worden meegenomen naar een uit te werken programma in een lokaal partnerschap voor kwetsbare werkzoekenden vanaf 2024.

- > **Wegwerken digitale drempels (samen met Bram Van Braeckvelt, schepen van Werk)**
Zie 1.1 Wegwerken digitale kloof

3.2. We realiseren banengroei en kwaliteitsvolle loopbanen in de sociale economie

Acties

- > **Uitbouw Dienstenbedrijf Sociale Economie als voorbeeld-werkvloer**
DBSE was de schakel naar werk voor 456 medewerkers. Zij realiseerden samen 1.919 bouw- en logistieke opdrachten, 701 ton herverdeelde voedseloverschotten, 132.174 horecaconsumpties en 7.450 fietswerkorders. Ze zetten ook in op beheersing van de openbare netheid in de 19de-eeuwse gordel en schoonmaak van Groep Gent-gebouwen. 63% van de medewerkers kwam zo in een volgende fase van het inschakelingstraject terecht. Het doorstroomcijfer naar werk (zowel in het gewone als het sociaal economiecircuit) bedraagt 57%.
- > **Innovatief werken**
Het innovatieproject 'Materialenbank' onderzocht mogelijkheden voor hergebruik van bouwmaterialen, als potentiële activiteit voor de Sociale Economie. Dit leverde een voorstudie op, als aanzet voor een vervolgproject rond circulaire economie in de bouw.

4. Recht op onderwijs

4.1. Versterken van kwalitatieve en toegankelijke kinderopvang voor kwetsbare gezinnen

Ook in 2022 was het verminderen van de ongelijkheid tussen kinderen in de eerste levensjaren een absolute prioriteit. Jonge kinderen (0-3 jaar) in kwetsbare situaties laten deelnemen aan kwaliteitsvolle opvang versterkt hun ontwikkelingskansen, helpt om stigmatisering te voorkomen en bevordert inclusie. Dienst Kinderopvang zet in op het bereiken van jonge kinderen in kwetsbare situaties via de algemene visie en reglementen waarbij een sociaal en flexibel beleid, toegankelijkheid en inclusie cruciale pijlers blijven, alsook door het toekennen van het juiste tarief en het toepassen van het systeem van voorbehouden plaatsen.

Acties

> **Het juiste tarief voor kinderopvang toekennen (samen met Evita Willaert, schepen voor Opvoeding)**

Binnen de samenwerking van de Sociale Dienst en de Dienst Kinderopvang wordt bij Stedelijke Kinderopvang het juiste tarief – indien leefloon- automatisch toegekend. Daarnaast komt de Sociale Dienst, extra tussen bovenop het individueel verminderd tarief van K&G in een aantal specifieke situaties. Op die manier gaf de Sociale dienst in 2022 voor 416 personen een extra tussenkomst.

> **Het werken aan toegankelijkheid binnen de stedelijke kinderopvanglocaties (samen met Evita Willaert, schepen voor Opvoeding)**

Er werd een handleiding gemaakt voor verantwoordelijken van de stedelijke kinderopvang waarin duidelijk gemaakt wordt hoe zij hun rol kunnen opnemen in het toegankelijk maken van de kinderopvang (bijvoorbeeld het juiste tarief toekennen, samenwerken met de SPOC-medewerkers van het welzijnsbureau).

De stedelijke opvanglocaties geven naast het toewijsbeleid van Kind en Gezin ook voorrang aan broer of zus en kinderen uit de buurt (50% van de kinderen komt uit de wijk van de opvanglocatie, 13% uit de nabije buurt), waardoor ook kinderen uit kwetsbare gezinnen maximaal terecht kunnen in de stedelijke kinderopvang.

Dienst Kinderopvang blijft via verschillende projecten inzetten op een diverse personeelsinstroom. Door in te zetten op de diversiteit van medewerkers binnen de opvanginitiatieven zorgen we voor een grotere herkenbaarheid en vertrouwen bij alle gezinnen waardoor drempels tot kinderopvang verlagen. Het project 'Nieuwe krachten voor de Gentse kinderopvang' (verlengd tot eind 2023) ondersteunt werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt naar een duurzame job in de kinderopvang. We zien in dit profiel veel (toekomstige) medewerkers met een diverse, anderstalige achtergrond starten aan hun traject. In het project "Bachelors in de kinderopvang" zetten we in op de verhoging van de kwaliteit via horizontale coaching op de werkvloer. In 2022 werd beslist om dit project te verduurzamen in reguliere werking. Een sterke pedagogische kwaliteit is goed voor alle kinderen, maar de meerwaarde is nog groter voor kinderen uit kwetsbare gezinnen.

In het project Doorgaande Lijn gaan we op zoek naar een praktijkmodel dat de opdeling tussen kleuteronderwijs, kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang overstijgt. De EduCare principes vormen het uitgangspunt in dit project. Deze visie zet het kind centraal en poogt met een reorganisatie van de professioneel omkaderde leeromgeving beter te kunnen inspelen op noden en behoeften van het kind door overgangen of transities bijvoorbeeld tussen kinderopvang en kleuterklas weg te werken. De uitkomst hiervan zou een belangrijk impact kunnen hebben op het welbevinden van peuters en kleuters. Hierbij willen we ook via heldere en eenduidige communicatie het aanbod (kinderdagverblijf, kleuteronderwijs en buitenschoolse opvang) duidelijker maken voor gezinnen in kwetsbare situaties.

> **Voorbehouden plaatsen kinderopvang voor 60 gezinnen (samen met Evita Willaert, schepen voor Opvoeding)**

Stad Gent hield ook in 2022 plaatsen permanent beschikbaar voor kinderen uit kwetsbare gezinnen. Zo kunnen kinderen meteen in de opvang terecht wanneer dit nodig is. Voor ouders die een traject volgen via het maatgericht activeringscentrum, voorzien we 20 plaatsen in de kinderopvang. 44 kinderen maakten gebruik van deze plaatsen, waarvan 26 nieuw gestart zijn in 2022. Voor inburgeraars via In-Gent hielden we 40 plaatsen vrij en bereikten we in 2022 34 kinderen. Door deze manier van werken kunnen cliënten van de Sociale Dienst en In-Gent verdere stappen zetten naar opleiding of werk. Daarnaast is er gemiddeld in elke leefgroep plaats voor het opvangen van kinderen in preciaire situaties waardoor deze gezinnen (tijdelijk) extra ademruimte kunnen krijgen. We hebben ook voorbehouden plaatsen voor mensen in opleiding (o.a. samenwerking met IN-Gent), voor kinderen met specifieke ondersteuningsnoden, voor crisisopvang en laattijdige aanvragen. In 2022 hebben we ook ingezet op de toestroom van Oekraïense vluchtelingen. Een 12-tal gezinnen deed uiteindelijke beroep op de kinderopvang 0-3 jaar in Gent.

Door de crisis in de kinderopvang en de personeelstekorten moeten we soms overgaan op verminderde dienstverlening. Hierdoor komen de voorbehouden plaatsen wel onder druk te staan.

> **Opvanginitiatieven maximaal toegankelijk maken voor gezinnen in armoede (samen met Evita Willaert, schepen van Opvoeding)**

Het Kinderopvangpunt is een fysiek loket waar zowel ouders als toeleiders terecht kunnen met al hun vragen over kinderopvang (stedelijk en niet-stedelijk). Ouders in spe kunnen er een aanvraag tot kinderopvang indienen en de stand van zaken hiervan opvragen. Waar nodig wordt een tolk ingeschakeld. Het unieke aanmeldpunt en de gelijktijdige toekenning van alle aanvragen tot kinderopvang (9 maand voor start van de kinderopvang) zorgen ervoor dat we het principe van 'eerst komt, eerst maalt' blijven tegengaan. Op die manier worden niet alle plaatsen ingenomen door de ouders die reeds bij prille zwangerschap een opvangplek reserveren. Daarnaast informeren we via een lijst met beschikbare plaatsen ouders die snel opvang nodig hebben over de mogelijkheden.

Aan het loket hadden we 210 afspraken, waarvan 167 zijn komen opdagen. In 2022 werd de opstart van het Groeiteam (in het kader van het Huis van het Kind, Zie 1.3) verder uitgewerkt. Het Kinderopvangpunt zal hiervan deel uitmaken zodat maximaal ingezet kan worden op samenwerking en warme toeleiding. De opening is voorzien in 2023.

Door de crisis in de kinderopvang merken we dat het vertrouwen in de sector bij gezinnen (dus ook kwetsbare gezinnen) afneemt. Bovendien komt het aantal opvangplaatsen voor kinderen onder druk te staan door opvanglocaties die sluiten en opvanglocaties die niet maximaal kinderen inplannen. Het thema toegankelijkheid stond regelmatig op de agenda van het Lokaal Overleg Kinderopvang met als doel de brede kinderopvangsector te sensibiliseren. Via een rapport Dekkingsgraad met daarin ook de sociale dekkingsgraad monitort Dienst Kinderopvang in welke stadswijken er voldoende of net een tekort aan toegankelijke kinderopvang is.

Daarnaast kwam er het 'Opportuniteitsadvies', een procedure waarbij het lokaal bestuur advies kan geven bij de start of verhuis van opvanglocaties. Hierbij wordt de sociale dekkingsgraad ook als criterium meegenomen.

- > **Toegankelijke naschoolse activiteiten (samen met Evita Willaert, schepen van Opvoeding)**
Stad Gent zet in op een toegankelijk naschools aanbod voor alle kinderen, met bijzondere aandacht voor kinderen uit kansarme gezinnen. In de stedelijke buitenschoolse opvang werd ook in 2022 het sociaal tarief toegekend aan gezinnen met een laag inkomen. Dit verliep automatisch voor gezinnen met leefloon of equivalent leefloon. (zie ook hierboven: 1.1. acties rond gegevensuitwisseling en automatisering).

Door het mobiliseren van schoolteams en kinderopvangteams op eenzelfde schoolsite wordt voor elk gezin het juiste tarief gezocht. Er werd een Lokaal Samenwerkingsverband Buitenschoolse Opvang en Activiteiten opgericht met o.a. een vertegenwoordiging van kansengroepen, met het oog op het adviseren van het lokaal bestuur in functie van meer toegankelijk, geïntegreerd en kwalitatief buitenschools aanbod. Het proefproject Buitenschoolse activiteiten op maat van elk kind in de wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham is intussen overgegaan in een permanent en geïntegreerd aanbod aan buitenschoolse activiteiten voor de buurtkinderen uit die wijk. In 2022 werden, met het samenwerkingsverband en een brede stakeholdersgroep, een reeks proefprojecten ontworpen om verder te onderzoeken en uit te testen wat optimale oplossingen zijn voor meer en beter naschools aanbod voor alle kinderen, met focus op de meest kwetsbare kinderen. Het doel is dat alle Gentse kinderen, waar ze ook naar school gaan of wonen, toegang krijgen tot een aanbod in hun buurt.

4.2. Extra onderwijskansen voor kinderen in armoede om de armoedecirkel te doorbreken

Acties

- > **Kostenbewust onderwijs en armoedebeleid op school (samen met Evita Willaert, schepen van Onderwijs)**
In nauwe samenwerking met de Sociale Dienst en relevante partners werkten Gentse scholen aan een bewust armoede- en kostenbeleid. Onderwijs moet betaalbaar zijn voor elke leerling. Lagere en transparante schoolkosten reduceren de financiële stress bij ouders en de school. De focus ligt voornamelijk op het secundair onderwijs. Vanaf 2022 konden scholen instappen in een open aanbod (lunchsessies, podcasts, Dag van verzet tegen Armoede, Inspringtheater i.s.m. BMLIK), een lerend netwerk voor secundaire scholen die reeds een traject gelopen hebben bij vzw Krijt, een lerend netwerk voor brugfiguren basisonderwijs of een begeleidingstraject van 2 jaar. Met dit laatste willen we in de Gentse scholen tot structurele veranderingen komen in drie domeinen: a) scholen sensibiliseren rond de bewustwording van de armoedeproblematiek, b) scholen ondersteunen en inspireren in hun communicatie naar ouders en c) scholen sensibiliseren rond kostenbeheersing en een goed kostenbeleid. Deze drie domeinen vormden dit jaar ook de basis van een vormings- en netwerkdag, waar 150 deelnemers uit onderwijs- en welzijnsactoren geïnspireerd werden a.d.h.v. boeiende lezingen, workshops, casustafels, interactieve wandelingen, ...

Een laatste actie was gericht op het deeltijds kunstonderwijs. Alle kinderen en jongeren moeten hier toegang tot kunnen krijgen, ongeacht hun financiële situatie. In samenwerking met de niet-stedelijke academies voor deeltijds kunstonderwijs zorgt het Onderwijscentrum Gent door de niet-stedelijke academies financieel te ondersteunen ervoor dat kinderen en jongeren ook daar gemakkelijker terecht kunnen aan het verminderd UiTPAS-tarief.

> **Versterkte inzet op brugfiguren (samen met Evita Willaert, schepen van Onderwijs)**

2022 was een jaar waarin de brugfiguren, net als veel andere veldwerkers extra aandacht hadden voor ontmoeting en samenzijn in een poging om de ongelijkheid die de coronacrisis heeft bloot gelegd een stuk te dichten. In 2022 hebben de brugfiguren maximaal geprobeerd om op en rond de school de noden op het vlak van partnerschap school-gezin aan te pakken. Dit vertaalt zich in volgende cijfers:

- Gentse basisscholen met een hoog percentage SES-leerlingen hebben een brugfiguur (voltijds of halftijds naargelang leerlingenaantal): 42 scholen.
- Gentse Secundaire scholen met een eerste graad B-stroom en minimum 50 GOK-leerlingen hebben een halftijdse brugfiguur: 12 scholen.
- Trajectbrugfiguren nemen vragen op van scholen zonder brugfiguur: 10 à 12 scholen per jaar + 9 scholen buitengewoon basisonderwijs verenigd in een lerend netwerk 'partnerschap school-gezin'.
- Opmaak van materialen (podcasts, methodieken, etc.) en delen van good practices via website Onderwijscentrum Gent.

> **Studie-ondersteuningsinitiatieven gericht op kwetsbare gezinnen (samen met Evita Willaert, schepen van Onderwijs)**

Via deze initiatieven bereikten we in schooljaar 2021-2022 ongeveer 900 leerlingen verspreid over 16 initiatieven studieondersteuning. Het gaat hierbij telkens om initiatieven die leerlingen in een kwetsbare situatie naschools ondersteunen bij het verwerven en versterken van schoolse vaardigheden. De verhoogde inzet zorgt ervoor dat bestaande initiatieven groeien en is er ook ruimte voor nieuwe initiatieven. Vrijwilligers en organisaties worden ondersteund vanuit het Onderwijscentrum Gent. Kompanjon vzw en Uilenspel vzw krijgen extra middelen om vorming en intervisie te voorzien voor de Gentse vrijwilligers. Deze organisaties zetten ook in op de overgang van basisonderwijs naar secundair onderwijs, in schooljaar 2021-2022 ondersteunden ze een 90-tal leerlingen. Actief en Uilenspel rollen "Actief op school" verder uit over meerdere Gentse scholen. Actief gaat onder meer aan de slag met huiswerkbegeleiding op school in nauw contact met het schoolteam.

De Actief-klas is cool! Sommige vriendinnetjes vinden het zelfs jammer dat zij ook niet mogen nablijven. (Glimlacht.) Alle juffen en meesters zijn lief, maar juf Betül het meest. Ik kijk er naar uit haar elke week te zien. Zij helpt me heel goed met mijn huiswerk.

gemotiveerde leerling van basisschool De Triangel

> **Extra middelen voor studie-ondersteuningsinitiatieven gericht op kwetsbare gezinnen (samen met Evita Willaert, schepen van Onderwijs)**

In 2021 werden de middelen voor initiatieven studieondersteuning verdubbeld, voor 2022 was dit niet meer het geval. Via deze initiatieven bereikten we in schooljaar 2021-2022 ongeveer 900 leerlingen verspreid over 16 initiatieven studieondersteuning. Het gaat hierbij telkens om initiatieven die leerlingen in een kwetsbare situatie naschools ondersteunen bij het verwerven en versterken van schoolse vaardigheden. Met deze extra middelen groeien bestaande initiatieven en is er ook ruimte voor nieuwe initiatieven. Vrijwilligers en organisaties worden ondersteund vanuit het Onderwijscentrum Gent. Kompanjon vzw en Uilenspel vzw krijgen extra middelen om vorming en intervisie te voorzien voor de Gentse vrijwilligers.

Deze organisaties zetten ook in op de overgang van basisonderwijs naar secundair onderwijs. Actief en Uilenspel rollen "Actief op school" verder uit over meerdere Gentse scholen.

Gezinnen die een vrijwilliger aan huis krijgen, kunnen gedurende de begeleiding van een vrijwilliger gebruik maken van een laptop en ondersteuning. Samen met de vrijwilliger wordt gezocht naar een duurzame oplossing binnen het gezin.

> **Inzetten op gekwalificeerde uitstroom (samen met Evita Willaert, schepen van Onderwijs)**

Vanuit Operatie Geslaagd zet Onderwijscentrum Gent samen met Gentse secundaire schoolteams en partners binnen en buiten het onderwijs (o.a. in de sectoren werk, welzijn en vrije tijd) in op meer gekwalificeerde uitstroom om jongeren op die manier meer kansen te bieden.

We versterken schoolteams om een krachtige en motiverende leer- en leefomgeving te ontwikkelen via bijvoorbeeld het inspiratietraject Samen Maakt School, het project Stageuitval tegengaan en het pilotproject Speed-You-UP. We plaatsen de stem van jongeren en hun context hierbij centraal.

We bieden jongeren extra ondersteuning om hun leerloopbaan op het goede spoor te houden via de ondersteuning van voltijds engagement (jongeren moeten voor min 28u per week les of stage volgen) in het deeltijds onderwijs: via partnerorganisaties ondersteunt het Onderwijscentrum Gent scholen om de tijd op school kwalitatief en op maat in te zetten. Daarnaast werken het pilotproject Iedereen gekwalificeerd, The challenge in het derde jaar van het secundair onderwijs met doorstroom- of arbeidsmarktgerichte finaliteit preventief met klasgroepen en individuele begeleiding op maat. Tot slot zijn er ook de deelwerkingen van TOPunt: Steunpunt Leerrecht-Leerplicht, Word Wijs! en Leerwinkel De Stap die inzetten op begeleiding van leerlingen in het secundair onderwijs.

Met de Actiedag Operatie Geslaagd en Samen rond de tafel bracht Onderwijscentrum Gent in 2022 het belang van het inzetten op meer gekwalificeerde uitstroom extra onder de aandacht. Interactieve lezingen, praktijkgerichte sessies en rondetafelgesprekken boden inspiratie, kansen tot verbinding en ondersteuning om in te zetten op een geïntegreerd aanpak van vroegtijdig schoolverlaten.

> **Ondersteuning scholen bij transitie momenten (samen met Evita Willaert, schepen van Onderwijs)**

Onderwijscentrum Gent ondersteunt scholen bij belangrijke transitie momenten: bij het instappen (kleuterparticipatie), de stap van basis naar secundair onderwijs (warme overdracht) en bij studieoriëntering (focus op de relatie tussen onderwijs en arbeidsmarkt). We werken hierrond intern samen met Brugfiguren via een Lerend netwerk, Werkgroep Kleuterparticipatie. De focus ligt daarbij op samenwerking met partners zoals Kind & Gezin en Centra voor Leerlingenbegeleiding of met de inloopteams en via trajecten met scholen of partners in het middenveld.

- We ondersteunen het inloopteam Nieuw Gent (i-mens) met subsidies om een voorschools traject in de wijk Nieuw Gent en Watersportbaan mogelijk te maken. De subsidie is gestart in 2021 en loopt twee jaar. Het inloopteam begeleidt ouders in een kwetsbare situatie wiens eerste kindje naar school gaat onder meer bij de aanmelding en schoolkeuze. In de opdracht zit ook het ondersteunen en opstarten in een extra wijk omdat de nood er is.
- Het project 'School in je buurt' laat ouders kennismaken met de scholen in de buurt via o.a. wijkwandelingen.
- Ook in 2022 kreeg de brochure 'De grote stap. Secundair onderwijs in de regio Gent 2022-2023' een update. De brochure bestaat dit keer uit 3 delen: (1) "Zelf aan de slag!", (2) "Hoe ziet het secundair onderwijs eruit?" en (3) "Zoek je een studierichting of een school?". Vanuit de netoverschrijdende samenwerking tussen de Gentse Centra voor Leerlingbegeleiding worden infomomenten georganiseerd voor leerlingen en ouders. Via infosessies aan intermediairen over onderwijsloopbaanbegeleiding wordt een onderbouwde studiekeuze bij kinderen en jongeren uit kwetsbare situaties bevorderd. Onderwijscentrum Gent en TOPunt ontwikkelden samen 'De grote stap: De puzzel'. Deze interactieve tool maakt ouders wegwijs in de nieuwe structuur van het secundair onderwijs.
- Vanuit team Onderwijs-Arbeidsmarkt binnen het Onderwijscentrum Gent zetten de MatchMakers trajecten uit in het kader van horizonverruiming en talentontdekking. Binnen deze trajecten leggen we verbindingen tussen onderwijs en arbeidsmarkt en zorgen dat scholen en werkveld elkaar beter vinden en nauwer gaan samenwerken. De effectieve uitrol is voorzien het komende schooljaar.

> **Brede leer-en leefomgeving (samen met Evita Willaert, schepen van Onderwijs)**

Onderwijscentrum Gent zet met haar Brede Schoolwerking o.a. in op het dichtn van de kloof tussen armoede en vrije tijd door in de omgeving van de scholen samen te werken met heel wat partners en organisaties. Outreachend en bottom-up werken, trapsgewijze toeleiding en het ondersteunen van en samenwerken met wijkpartners zijn hierbij de belangrijkste principes. Met heel wat verschillende projecten in 10 wijken (oa Burger Boef, Sportsnacks, zomerkampen, vertelfestivals, wijkateliers ism de Deeltijd Kunst Onderwijs academies, Tientontaal, Mee(r)lezers, Speed-You-Up,...) zetten we in op brede ontwikkelingskansen. Hierbij is er specifieke aandacht voor kinderen uit kwetsbare situaties.

> **Sociaal steunfonds ter ondersteuning van scholen met hoog aandeel leerlingen uit kwetsbare situaties (samen met Evita Willaert, schepen van Onderwijs)**

Het sociaal steunfonds ondersteunt scholen (buiten het stedelijk net) met een hoog aandeel van leerlingen uit kwetsbare situaties via een tussenkomst in de schoolkosten. Dit is noodzakelijk om de schoolse participatie van deze kinderen maximaal te garanderen. Met hun deelname engageren scholen zich om een bevraging in te vullen waarbij zowel de noden van leerlingen uit kwetsbare situaties als het beleid hierrond op school aan bod komen. Daarnaast nemen ze deel aan een studiedag rond deze thema's georganiseerd door Onderwijscentrum Gent in samenwerking met de dienst Lokaal Sociaal Beleid, de Sociale Dienst en andere relevante partners.

Er werden vanaf schooljaar 2022-2023 enkele wijzigingen doorgevoerd bij de berekening en uitbetaling van de subsidiemiddelen om ervoor te zorgen dat de middelen meer op leerlingniveau verdeeld worden op basis van het effectieve aantal leerlingen in een kwetsbare situatie op de school. Een van de voornaamste wijzigingen is een verlaging van het forfaitair bedrag waardoor meer middelen op leerlingniveau verdeeld worden. Scholen met een hoger aantal leerlingen in kwetsbare situaties krijgen hierdoor een groter bedrag.

- > **Helpende Handen voor Extra Leerkansen (samen met Evita Willaert, schepen van Onderwijs)**
Sinds de uitbraak van de coronacrisis in het voorjaar van 2020, werkte het Onderwijscentrum van de Stad Gent samen met de Gentse onderwijspartners om hulp te bieden aan scholen en leerlingen die door de coronacrisis in de problemen kwamen. Deze ondersteuning was ook nodig in 2022, enerzijds om scholen open te houden, anderzijds om leerachterstand op langere termijn te helpen voorkomen en/of wegwerken. Dit gebeurde door helpende handen in te zetten binnen en buiten de klas: extra leerkrachten of paramedische profielen, vrijwilligers, intermarissen, stagiairs, etcetera. De focus lag op extra leerbegeleiding (in groep en individueel, binnen en buiten de klas), acute vervanging van uitgevallen leerkrachten en extra ondersteuning bij afstandsonderwijs.

Doordat de meest acute noden in de loop van 2022 afnamen, werd de inzet van helpende handen op de scholen via het Onderwijscentrum al tijdens het voorjaar 2022 stopgezet. Wel verlengden we de middelen, via de onderwijskoepels, tot eind 2022, om scholen zoveel mogelijk de kans te geven extra leerkansen te bieden aan kinderen en jongeren die door de coronacrisis negatieve leereffecten ervaren.

- > **Gentse zomerscholen en zomerkampen (samen met Evita Willaert, schepen van Onderwijs)**
Sinds de zomer van 2020 coördineert het Onderwijscentrum van de Stad Gent zomerscholen. Ze doet dat als regisseur van een zo ruim mogelijk partnerverband, waarbinnen tal van educatieve, artistieke, jeugd- en andere organisaties vanuit hun 'DNA' een pedagogisch zomeraanbod uitwerken. Het aanbod wordt betaald via een Vlaamse subsidie (ca. 70 %), met cofinanciering van de Stad Gent (ca. 30 %). De Gentse zomerscholen hebben vooral een 'breed lerende' inslag. Doel is om kinderen rijke leerervaringen te bieden, waar ze door hun precare context vaak van verstoken blijven. De focus ligt op taal, omdat we een taalachterstand vaststellen na een lange zomervakantie, vooral bij kinderen en jongeren in kwetsbare situaties. Maar er is ook aandacht voor STE(A)M (science, technics, engineering, (arts), mathematics), voor lerende en sociale vaardigheidsontwikkeling en voor algemeen welbevinden en zelfvertrouwen. In een zomerschool wordt dus 'anders' dan 'schools' geleerd. Het aanbod sluit aan bij het taalkampenaanbod, dat het Onderwijscentrum al vele jaren tijdens de zomer organiseert in het kader van brede school.
In 2022 waren er naast de 'gewone' zomerscholen en zomerkampen ook zogenaamde 'Oekraïnezomerscholen'. Deze waren specifiek bedoeld voor kinderen van Oekraïense vluchtelingen. Nadruk lag hier op taal oefeningen Nederlands en remediëring van leerinhouden volgens het Oekraïense curriculum. Uiteraard was er, net als op de gewone zomerscholen, ook ruimte voor ontspanning en algemene vaardigheden.

In 2022 bereikte het geheel aan zomeraanbod zo'n 434 regelmatig aanwezige kinderen (tegenover 528 in 2021 en 396 in 2020), terwijl er 760 plaatsen voorzien waren (1065 in 2021 en 683 in 2020). Daarmee ligt de aanwezigheidsgraad op ca. 57 %, ondanks belangrijke inspanningen om aanklampend te werken. Dit blijft een aandachtspunt.

Het aanbod bereikte vooral kinderen en jongeren in armoede en/of opgroeiend in een anderstalige context. Zowel de toeleiders (scholen, brugfiguren, zorgcoördinatoren, etc.), als de mensen die de zomerscholen begeleidden, gaven aan dat kinderen die regelmatig komen soms belangrijke stappen vooruitzetten, vaak sneller dan in een schoolse context.

De effecten op het leerproces dienen dus te worden onderzocht, maar er is zeker een effect op het groeiproces van deze kinderen als mens. Aldus geven ze in zeker mate gestalte aan een 'leerrecht' tijdens de zomer, dat voor kansrijke kinderen evident is, maar voor kinderen in precare omstandigheden niet. De zomerscholen zullen verdergezet worden in 2023 en 2024.

5. Recht op maatschappelijke en culturele ontplooiing

5.1. We bouwen samen met Gentenaars in armoede aan toegankelijke vormen van inspraak en co-creatie

Acties

- > **Versterken Gentse Verenigingen waar Armen het Woord Nemen (samen met Astrid De Bruycker, schepen van Welzijn en Participatie)**

Ook in 2022 konden de 3 Gentse Verenigingen waar Armen het Woord Nemen rekenen op extra ondersteuning. Met de extra hulp konden verenigingen een breder en meer divers publiek bereiken, ook voor deelname aan verschillende inspraaktrajecten. Uit het Traject Middenveld bleek werken vanuit vindplaatsen noodzakelijk om drempels naar rechten voor kwetsbare Gentenaars weg te werken. Daarom werden de extra middelen verankerd vanaf 2022 tot en met 2025.
- > **Toegankelijk wijkbudget (Astrid de Bruycker, schepen van Buurtwerk en Participatie)**

Versillende partners uit het middenveld (SAAMO Gent vzw, Burgerplicht vzw, BMLIK vzw, Arteveldehogeschool, Konekt vzw, CirQ vzw i.s.m. Wijkgezondheidscentrum De Punt) ondersteunden ook in 2022 verschillende kansengroepen om een voorstel in te dienen voor de tweede ronde van het Wijkbudget (2022-2025). In totaal werden een 40-tal ideeën ingediend door mensen in armoede, kinderen en jongeren, Gentenaars met een migratieachtergrond en bewoners met een beperking. De voorstellen gaan zowel over belangrijke bezorgdheden en noden van de doelgroepen zoals het verhogen van de verkeersveiligheid als over eigen projecten om intergenerationele en interculturele activiteiten op te zetten, ontmoetingsplaatsen in te richten, publieke ruimte te vergroenen, ...

Wat betreft de projecten die lopen in het kader van de eerste ronde van het Wijkbudget (2020-2023) blijven Laagdrempeligheid en aandacht voor kansengroepen zijn ook bij lopende projecten uit de eerste ronde van het Wijkbudget (2020-2023) cruciaal. We namen deze indicator in elke overeenkomst op. Daarnaast zijn er initiatieven die zich specifiek richten naar een bepaalde doelgroep: de Bulgaarse gemeenschappen in de Dampoortwijk, jonge gezinnen en senioren in Scheldeoord, kinderen en jongeren in Zwijnaarde, ...
- > **Beleidsparticipatie van mensen in armoede stadsbreed verankeren (samen met Astrid De Bruycker, schepen van Participatie)**

Het participatiepunt van de dienst Beleidsparticipatie ging met De Zuidpoort in zee voor de opleiding “Beleidsparticipatie door de bril van mensen in armoede”. Via het traject “Beste Burger” ging De Zuidpoort in gesprek met mensen in armoede over hoe zij het beleid van onze stad mee vorm kunnen geven.

Deelnemers deelden hun bevindingen en ervaringen via concrete tips and tricks, getuigenissen over drempels bij participatie en concrete dromen over hoe het nog beter kan. Het resultaat: een menukaart met aanbevelingen rond inclusieve beleidsparticipatie.

De Zuidpoort organiseerde in 2022 3 opleidingen: 1 voor de dienst beleidsparticipatie en 2 in open aanbod voor stadsdiensten en organisaties. Elke deelnemer kreeg een exemplaar van het praktisch handboek “Beste burger. Een recept voor beleidsparticipatie voor alle burgers” .

5.2. Extra kansen op vrije tijd voor alle Gentenaars in armoede

Acties

> **Verdere uitbouw UITPAS regio Gent (samen met Sami Souguir, schepen van Cultuur; Sofie Bracke, schepen van Sport en Hafsa El-Bazioui, schepen van Jeugd)**

Het aantal Gentse pashouders met een actief en geldig kansensatuut blijft stijgen (29.679 tov 25.901 in 2021). In totaal gaat het voor UiTPAS regio Gent om 32.384 pashouders met kansensatuut. In 2022 werden in *regio Gent* 7.142 uitpassen verkocht, waarvan 5.068 of 71% (stijging tov 66% in 2021) met kansentarief. 60.053 keer nam iemand via het kansentarief deel aan een activiteit, waarvan 2.759 keer met een organisatiepas en 11.370 keer met een groepspas. Bij 15 organisaties en events buiten de bestaande verkooppunten verkocht men 114 UiTPASsen, waarvan 79 met kansentarief. In 2022 sloten 23 extra Gentse vrijetijdsorganisaties zich aan bij UiTPAS. Zij engageren zich daarbij om hun activiteiten ook aan kansentarief aan te bieden.

We zien een globale stijging in alle cijfers in vergelijking met 2021. We verwachten ook een verdere stijging van het bereik in 2023 (met klemtoon op de UiTPAS aan kansentarief) door verschillende acties die drempels wegnemen voor mensen in armoede in 2022. Via het rijksregisternummer wordt nu automatisch in authentieke bronnen gecontroleerd of iemand in aanmerking komt voor het kansensatuut. In samenwerking met De Zuidpoort maakten we de communicatie bovendien laagdrempeliger en inclusiever.

De UiTPAS blijft het hoofdinstrument voor de ondersteuning van vrijetijdsparticipatie van volwassenen én kinderen in armoede, maar het reglement vrijetijdsparticipatie vormt een zinvolle aanvulling hierop. Via dit reglement wil Stad Gent de deelname van mensen in armoede die wonen of verblijven in Gent aan het cultuur-, jeugdwerk- en sportaanbod verhogen. Dit doen we door financiële, materiële, sociale en inhoudelijke drempels weg te nemen. Stad Gent kent een subsidie toe aan sociale organisaties van en voor mensen in armoede, als financiële tussenkomst in deelnamekosten en organisatiekosten. In 2022 kenden we 32 subsidies toe aan sociale organisaties, goed voor een bedrag van ongeveer 62.000 €. Het grootste deel van het subsidiebedrag binnen dit reglement ging in 2022 naar 18 organisaties met een sterke focus op kinderarmoedebestrijding en vrijetijdswerking.

In het geval van een grote verdere stijging, zien we een budgettaire uitdaging om het UiTPAS systeem in zijn huidige vorm te behouden.

> **Wegwerken andere financiële drempels (samen met Sofie Bracke, schepen van Sport)**

In 2022 gaf de Sociale Dienst 5980 tussenkomsten voor deelname aan sport en vrije tijd (PASOA-systeem) aan 2.734 personen. We zien hierbij een stijging tov 2021 zowel naar aantal tussenkomsten (4533) als aantal bereikte personen (1.117). Cliënten kunnen de tussenkomst besteden aan onder andere: lidgeld sportverenigingen, schooluitstappen, kampen, tickets voor activiteiten binnen Gent, mobiliteit, huiswerkbegeleiding of internet.

De Sportdienst zette verder in op de toegankelijkheid van haar eigen sportaanbod (door onder andere organisatie van fiets- en beweeglessen en G-sportaanbod). We houden de financiële drempel ook laag dankzij de UiTPAS-kansentarief of ons kosteloos aanbod (zoals bijvoorbeeld de Boterkoekenloop). In 2022 registreerde de Sportdienst 1861 inschrijvingen aan kansentarief bij hun activiteiten en 4.234 reserveringen van sportvelden aan kansentarief.

Ook buurtsportpartners, die onder andere subsidies krijgen van de stad, voorzien lage tarieven om financiële drempels zoveel mogelijk weg te nemen.

> **Extra ondersteuning jeugd(welzijns)werk en jeugdinitiatieven (Hafsa El-Bazioui, schepen van Jeugd)**

Via een Open Call ontvingen bestaande, maar ook veel nieuwe organisaties middelen om in te zetten op jeugd(welzijns)werk vanaf begin 2021. Deze liepen door in 2022. We sloten in totaal 30 nieuwe overeenkomsten af voor extra (mobiel) jeugd(welzijns)werk, erkenning en ondersteuning van zelforganisaties, extra vrijetijdsactoren in specifieke wijken (o.a. Watersportbaan, Afrikalaan, Macharius, ...) en een project rond bruggenbouwers. Die laatste leiden jongeren die verblijven in zorgvoorzieningen in een residentiele zorgcontext toe naar vrije tijd en zorgen voor ondersteuning van mentaal welzijn & jeugdhulp.

De Jeugddienst blies het Forum Jeugd(welzijns)werk, dat jeugd(welzijns)actoren en betrokken diensten rond de tafel brengt, nieuw leven in. Alle door de jeugddienst gesubsidieerde jeugd(welzijns)organisaties in Gent ondertekenden het charter met doelstellingen. Zo steunde het in 2022 bijvoorbeeld een project dat ontmoetingen tussen jongeren, vaak in kwetsbare situaties, en mensen in veiligheidsberoepen organiseerde.

De Jeugddienst werkte in 2022 verder samen met SAM VZW & Uit De Marge aan een lerend netwerk rond outreachend werken. SAM VZW & Uit De Marge boden een inhoudelijke vorming aan voor nieuwe (mobiele) jeugd(welzijns)werkers. Daarnaast bieden ze organisatie- en dienstoverschrijdende intervisies en ontmoetingsdagen met jeugd(welzijns)werkers, schoolspotters, jeugdstraathoekwerkers, outreachende medewerkers vanuit de sportdienst, ... Deze intervisies focusten onder meer op de toename in complexiteit van maatschappelijke uitdagingen, druggebruik bij jongeren, meisjes in de publieke ruimte, ...

> **Toegankelijk vakantieaanbod voor kinderen en jongeren (samen met Hafsa El-Bazioui, schepen van Jeugd)**

De Jeugddienst ging in 2022 verder aan de slag met toegankelijke communicatieproducten zoals de wijkfolders, zomerkalenders, kidssite, nieuwsbrief betaalbaar vakantieaanbod. Zo bereiken we zoveel mogelijk kinderen in kwetsbare situaties en hun ouders. Een webpagina, 'De Vakantiezoeker', bundelde het aanbod tijdens de zomervakantie. De Jeugddienst werkte daarnaast met het middenveld (vrijetijdsorganisaties en jeugd(welzijns)werk) een aanvullend vakantieaanbod uit in specifieke wijken met een grote nood. In de zomervakantie zetten we er op basis van signalen een mobiel aanbod op. Via 36 'Onbekend is onbemind'-sessies georganiseerd in scholen, opvanginitiatieven, oudergroepen van de Sociale Dienst kregen ouders heldere info aan de hand van korte filmpjes en folders over het vakantieaanbod. Zo hielpen we hen een geschikte activiteit te vinden voor hun kinderen.

In 2022 organiseerden we voor het eerst een zomerbeurs voor sleutelfiguren, waarbij ze info kregen over het aanbod en nieuwe organisaties leerden kennen. Het doel: de toeleiding naar het zomeraanbod verbeteren. We bereikten daar een 50-tal sleutelfiguren.

> **Sociaal-sportieve werkingen (samen met Sofie Bracke, schepen van Sport en Evita Willaert, schepen van Jeugd)**

In 2022 werkten we verder op de samenwerkingsovereenkomst met drie buurtsportorganisaties. Hiermee zetten we sport in als middel om sociaal-maatschappelijke doelstellingen te bereiken en leggen we de nadruk op vaste buurtsportwerkers, die vanuit een vaste uitvalsbasis zoals een buurtsporthal kunnen werken. Met de buurtsporthallen zorgt de stad dat iedereen in hun directe omgeving kan sporten in een kwaliteitsvolle, laagdrempelige infrastructuur.

- MOVE 9000 wil buurtbewoners volop betrekken en werkt samen met buurtscholen en -initiatieven die hun activiteiten openstellen voor lokale (kwetsbare) bewoners.
- Sportaround stimuleert kinderen tot duurzame sportbeoefening in verschillende wijken. Hiervoor organiseren ze naschoolse sport en hebben ze omnisportclubs opgericht. Trajectbegeleiding maakt structureel deel uit van het aanbod binnen Sportaround: de begeleiders gaan met deelnemers op zoek naar een aanbod in de buurt en verkennen de opties voor financiële ondersteuning, ...
- De KAA Gent Foundation zet voetbal in als middel om sociaal-maatschappelijke doelstellingen te bereiken. Professionele community coaches stimuleren Gentenaars om gezond te bewegen maar laten hen ook groeien, persoonlijk en als groep. Bestaande sociaal-sportieve voetbalwerkingen als de Gantoise Plantrekkers en de Geestige Buffalo's kregen duurzame verankering. Wandelvoetbal voor senioren evolueerde naar zes actieve wandelvoetbalkernen in 2021. Buffalo Street Wise biedt een kader voor de organisatie van Pleintjesvoetbal in onze stad: eerst in Nieuw Gent, later ook in andere wijken.
- In het kader van het stadsvernieuwingsproject Nieuw Gent Vernieuwt sloten we een samenwerkingsovereenkomst af met een extra aanbieder, Ghent Basketball. Hiermee willen we het vrijetijdsaanbod voor kinderen en jongeren vergroten in Nieuw Gent. Dit doen ze door via laagdrempelige spelactiviteiten kinderen en jongeren in kwetsbare situaties te laten kennismaken met basketbal.

> **Extra inzet op trajectbegeleiding in sport (samen met Sofie Bracke, schepen van Sport)**

De sportdienst heeft een overeenkomst met Sportaround rond trajectbegeleiding zodat we drempels naar de klassieke sportclubs voor Gentenaars in kwetsbare situaties zoveel mogelijk wegnemen (zie hierboven). Vanuit de Sportdienst zelf zetten de consultant G-sport en consultant Diversiteit ook in op begeleiding op maat en toeleiding naar geschikte sportclubs.

5.3. Vervoersarmoede aanpakken

> **Actieplan Vervoersarmoede 2021-2025 (samen met Filip Watteeuw, schepen van Mobiliteit en Astrid De Bruycker, schepen van Gelijke Kansen)**

De gemeenteraad keurde het definitieve plan met vijftien acties goed in de gemeenteraad van januari 2023. Elf acties lopen al in 2022. Zeven acties zijn voornamelijk gericht op toegankelijkheid en personen met beperkte mobiliteit. We geven hier enkel de acties weer die globaal gezien meest gericht zijn op mensen die in (kans)armoede leven en die reeds opgestart werden in 2022. Een overzicht van alle (geplande) acties en meer context hierrond vind je via deze link:

https://stad.gent/sites/default/files/media/documents/20221020_NO_Actieplan%20Vervoersarmoede%202021-2025.pdf.

> **Fietslessen, fietsonderhoud-en fietsbezit en het fietsen verduurzamen (Samen met Sofie Bracke)**

Sinds 2010 organiseert de Sportdienst in nauwe samenwerking met de Gentse wijkgezondheidscentra fietslessen voor volwassenen. Uit evaluatie bleek de nood aan meer lessen (wegens lange wachtlijsten), meer variatie in het tijdstip van de lessen, een gevorderde lessenreeks met focus op fietsen in de stad, aandacht voor theorie (wegcode) en praktische tips (bv. fietsonderhoud, veilig stallen, tramsporen kruisen,...), de mogelijkheid om een goedkope fiets te kopen, leren zorg dragen voor de fiets en een aanspreekpunt voor nazorg. Daarnaast bestaan er geen structurele fietslessen voor kinderen en jongeren. Er zijn initiatieven van Brede School, buurtwerkers en andere instellingen, maar deze zijn kleinschalig en vaak eenmalig of aflopend. Er bleek onder meer een duidelijke nood aan fietslessen in het OKANonderwijs.

In 2022 liepen 8 basislessenreeksen voor volwassenen in 8 verschillende Gentse wijken. Ook waren er 2 gevorderde lessenreeksen 'Fietsen in de stad'. In totaal waren er in 2022 140 deelnemers. 127 personen stonden op de wachtlijst. 56 deelnemers van de fietslessen kochten een tweedehandsfiets (dat is 48% van de deelnemers), waarvan 93% aan kansentarief (opgeknapt door de Fietsambassade via sociale economie). Daarnaast kochten ook 20 gezinsleden van deelnemers en (via middenveldorganisaties) andere personen in een kwetsbare situatie een tweedehandsfiets. De fietsambassadeur van de Fietsambassade was het aanspreekpunt voor de deelnemers en zorgde voor theorielessen en individuele begeleiding (bv. praktische tips, de aankoop van een fiets, samen een fietstocht maken om te oefenen). We bereidden in 2022 ook de verdeling voor van fietsherstelcheques aan personen in een kwetsbare situatie via middenveldorganisaties.

> **10-rittenkaarten voor jongeren naar stages en werkplekieren**

Ook met deze actie willen we de toegang tot onderwijs faciliteren. Dit doen we op 2 manieren. We verdelen 10-rittenkaarten naar jongeren in een kwetsbare situatie ouder dan 14 jaar uit beroepsgerichte onderwijsrichtingen (TSO, BSO en duaal leren). We verbeteren ook hun vaardigheden om het openbaar vervoer te gebruiken. Dankzij de gratis 10-rittenkaarten maken we onderwijs en duaal leren toegankelijker voor deze jongeren. Met het openbaar vervoer kunnen ze hun stage- of werkplaats namelijk vlotter bereiken. De school kan bovendien oefening met de klas in de praktijk voorzien. Scholen verdelen de kaarten onder hun leerlingen: zij bekijken of de leerling de stage- of werkplek best met de fiets dan wel het openbaar vervoer kan bereiken.

In het schooljaar 2021-2022 verdeelde het Onderwijscentrum Gent de 10-rittenkaarten onder de Gentse scholen op basis van het aantal leerlingen in kwetsbare situaties. 40 middelbare scholen en 9 instellingen van deeltijds onderwijs of flankerende partners kregen in totaal 2.925 10-rittenkaarten. Data van De Lijn tonen dat 19% van de kaarten volledig of deels werden opgebruikt: concreet gaat het om 6.345 gebruikte ritten. De grootste nood zagen we bij BuSo-leerlingen. Sinds de start van het schooljaar 2022-2023 verdelen we de 10-rittenkaarten niet meer proactief, maar kunnen scholen zelf kaarten aanvragen. Op die manier willen we het percentage gebruikte kaarten en ritten verhogen. Daarnaast evalueerden we in 2022 het bestaand aanbod aan educatieve pakketten (van De Lijn, KlasCement,...) over het gebruik van het openbaar vervoer. Het Onderwijscentrum Gent stelde de nieuwe cursus samen die goede elementen uit verschillende pakketten bundelt en zorgt voor verspreiding in het voorjaar van 2023.

> **Evaluatie van de sociale impact van de invoering van de LEZ in het stadscentrum**

In 2021 evalueerden we de communicatie en de sociale en andere flankerende maatregelen bij de invoering van de lage emissiezone (LEZ): voornamelijk de slooppremie en het subsidiereglement milieuvriendelijke mobiliteit. Op basis van die evaluatie namen we drie zaken op in het nieuwe subsidiereglement van de slooppremie 2023-2025. Dat is:

- de slooppremie geldt enkel nog voor gezinnen in een financieel kwetsbare situatie, niet meer voor alle Gentenaars.
- het bedrag van de slooppremie stijgt (+20%) voor deze gezinnen: van 1125 naar 1500 euro premie voor benzinevoertuigen en van 1.500 naar 2.000 euro premie voor diesellootvoertuigen.
- andere afbakening van de doelgroep: niet meer personen met een specifieke, minder ruime 'inkomenscategorie 1', maar personen met recht op verhoogde tegemoetkoming of een actief OCMW-dossier. Deze afbakening is uniformer met andere sociale premies en duidelijker voor de aanvrager.

6. Armoede is geen eigen keuze. Gent solidair tegen onderbescherming.

Acties

> **Breed draagvlak creëren (samen met schepen De Bruycker)**

Nadat we de afgelopen jaren heel sterk samen met het brede sociale middenveld hadden ingezet op het versterken van kwetsbare Gentenaars tijdens de COVID-pandemie, barstte in het voorjaar 2022 de oorlog in Oekraïne los en gingen we samen aan de slag om deze nieuwe crisis en de instroom van een grote groep Oekraïners het hoofd te bieden. Dit vroeg opnieuw heel veel flexibiliteit van organisaties, vrijwilligers, medewerkers, Stad Gent. Door snel en goed samen te werken konden we de mensen die uit Oekraïne naar Gent kwamen snel de weg wijzen en hen de rechten toekennen waar ze recht op hadden.

> **Ervaringskennis centraal**

In 2022 hebben we vanuit de Dienst Lokaal Sociaal Beleid, samen met mensen met armoede-ervaring, 36 vormingen 'Inzichten in kansarmoede' gegeven. 10 keer ging dit door in de vorm van een webinar. Hier namen 50 personen aan deel. Daarnaast organiseerden we 9 fysieke vormingen voor een totaal van 108 deelnemers. Waar we vorig jaar de eerste stappen zetten in het zelfstandig geven van vorming door de getuigen, bouwden we deze manier van sensibiliseren verder uit en gingen onze getuigen (in duo) 17 keer op pad. Zij bereikten daarmee 413 deelnemers. Deze vormingen vonden voornamelijk plaats in secundaire scholen.

> **Samen tegen armoede**

Naar aanleiding van de Dag tegen Armoede (17 oktober 2022) organiseerden we samen met de sociale middenveldpartners en stadsdiensten activiteiten om de Gentenaar te sensibiliseren en te informeren over armoede. Het thema van de dag tegen Armoede 2022 was 'WONEN'. Het sociale middenveld ging al in het voorjaar aan de slag rond het thema met maandelijkse bijeenkomsten onder de Stadshal om uiteindelijk te landen in oktober met een eisenbundel die ze aan de verschillende overheden overhandigden. In de week voor 17 oktober organiseerden we vormingen voor medewerkers en vrijwilligers van stadsdiensten, armoede-, welzijns- en gezondheidsorganisaties en studenten. We organiseerden samen met de Dienst Wonen een ontmoetingsdag rond armoede en wonen met workshops en een standenmarkt. In totaal namen 128 personen deel aan deze activiteiten. Op 17 oktober organiseerde het Gents Collectief tegen Armoede in de voormiddag een herdenking op het Sint-Pietersplein waar ook lagere scholen op aansloten. In de namiddag kwamen 32 middenveldorganisaties en enkele honderden Gentenaars samen onder de Stadshal. Ze gaven er hun eisenbundel met 30 eisen voor een betere aanpak van de wooncrisis af aan het Gentse stadsbestuur.

De sensibiliseringscampagne met onder andere meer dan 700 affiches, 9000 tattoos, een video op social media en een artikel in het stadsmagazine verspreidde de boodschap 'Ergens nog een betaalbaar nest? – samen voor meer en goedkopere woningen' over de hele stad. Het facebookevent 'Dag tegen Armoede' bereikte meer dan 10.000 personen en meer dan 21.000 personen bekeken het filmpje met de getuigenis van een sociale verhuurder en huurder. Tenslotte bezochten bijna 1.000 mensen de webpagina stad.gent/dagtegenarmoede.

In 2022 lanceerden we de nieuwe oproep 'Sociaal innovatiefonds'. Samen met het sociale middenveld kozen we op basis van de signalen uit de Signalenbundel 2020 voor de thema's 'communicatie en informatie toegankelijker maken', 'de huurmarkt toegankelijker maken' en 'de weerbaarheid van kinderen en jongeren versterken'. 32 non-profitorganisaties dienden een aanvraag in. Uiteindelijk selecteerde de onafhankelijke jury 9 projecten die bijna 770.000 euro subsidies ontvangen voor de periode 2020 – 2024. Opvallend is dat heel wat projecten inzetten op het versterken van de weerbaarheid van kinderen en jongeren.

> **Heldere en toegankelijke communicatie**

De Zuidpoort rondde in 2022 het traject rond heldere en toegankelijke communicatie af. Ze liepen dit traject samen met 20 mensen in armoede. Ze werkten een brochure uit met een checklist waaraan we brieven en andere communicatiedragers kunnen aftoetsen. Ze gaven ook hun bevindingen mee aan 120 medewerkers van Stad en OCMW Gent tijdens een netwerksessie Communicatie.

> **Voorbeeld in toegankelijkheid (samen met Astrid De Bruycker, schepen van Gelijke Kansen en Welzijn)**

Het Team Gelijke Kansen van de Dienst Lokaal Sociaal Beleid startte een Gelijke Kansen Methodiek-traject op samen met het Vrijwilligerspunt.

Alle Gentse musea hebben zich verenigd in het TOP-netwerk. Het team van de Gelijke Kansen Methodiek begeleidt het proces waarbij ze op zoek gaan naar oplossingen rond toegankelijke dienstverlening, communicatie en infrastructuur.

In 2022 leverden we 4 rapporten op waar elk museum acties kan aan koppelen die specifiek zijn voor de eigen organisatie. De interne gedragenheid verhogen blijft een belangrijk aandachtspunt dat het netwerk TOP zal aanpakken via een gezamenlijke actie 'Naar een meer diverse gidsenwerking voor alle Gentse musea'.

Ook in 2022 voerden we nieuwe proceswandelingen uit. We screenen AC ZUID MIX, de Lokale Adviescommissie (LAC), de webshop van de Lokale Dienstencentra (LDC) en de website van het Vrijwilligerspunt. Deze screenings gebeurden altijd met de hulp van ervaringsdeskundigen handicap, armoede, oudere leeftijd, migratieachtergrond en gender.

Het proces geeft een bijzonder unieke inkijk in hoe burgers producten en diensten gebruiken én het biedt effectief oplossingen voor een meer toegankelijk product of dienst.

> **Signaleren naar hogere overheid**

Stad Gent bleef ook in 2022 sterk actief binnen werkgroepen van de Vlaamse overheid en VVSG. Daarnaast gaven we vanuit verschillende stadsdiensten samen met de bevoegde schepenen signalen door aan de hogere overheden en bevoegde ministers. Het ging hierbij onder meer over:

- De complexiteit van de gezinshereniging met vluchtelingen
- Het erkennen van de waarde van een inburgeringsattest bij het verwerven van de Belgische nationaliteit
- Energiearmoede
- Administratieve vereenvoudiging
- Instroom van mensen uit Oekraïne:
 - Huisvestingsproblematiek
 - Nood aan intergemeentelijke samenwerking
 - (Creatie van) onrechtvaardigheid tov andere nieuwkomers
- Problemen met basisbankdiensten

- Digitale kloof
- Zitdagen Dienst Financiën m.b.t. personenbelasting
- Straf bij wanbetaling aanvullende ziekteverzekering
- Afbouw van de toegankelijkheid van dienstverlening
- Nieuwe drempels zorgtoeslag
- De eenmaking van de woonmaatschappijen
- Indexatie van het gemeentefonds
- Wooncrisis
- Impact van federale opvangcrisis op lokale niveau (lokale besturen, middenveld en burgers)
- Inburgeringsdecreet en Plan Samenleven